

TREČIOJI ŠIENAPIŪTĖ

Apie piovėjų išsvermę ir pradalgėjų žolynus

TREČIOJI PRADALGĖ. Literatūros metraštis. Redagavo K. Barėnas. Išleido Nidos knygų klubas. 1966 m. Metraštis 414 psl., 7 x 5 inč. formato, kaina \$3.15, gaunamas "Drauge".

Kadaise, sutinkant "Pirmąją Pradalgę", buvo nuosirdžiai pasidžiaugta šio literatūros metraščio pasirodymu. Laisvajame pasaulyje pastaraisiais metais, neturint grynai grožinei literatūrai skirtų žurnalo, buvo linkęta "Pradalgei" nesustoti su pirmuoju tomu, o tapti kasmetiniu, bent šia prasme periodiniu leidiniu. Linkėti linkėta, bet kažkur pasirdyje vis tūnota baimės, kad vargu ar bus tęstinumas įkūnytas, žinant, kaip vis dėlto sunku čionykštėse mūsų sąlygose kasmet paruošti nemažą 400 psl. literatūros almanachą. Ir štai jau treji metai iš eilės ištesėta, išleista jau ir "Trečioji Pradalgė". Šitai lūdi ją jos leidėjų — Nidos knygų klubo ir jos redaktoriaus K. Barėno išsvermingumą, o taipgi jų sugebėjimą telkti metraščiu bendradarbius ir skaitytojus.

Šių tad išsvermingų piovėjų "Trečioji Pradalgė" dabar ir išvartyta. Recenzentui tik belieka nuo pradžios iki varsnų galo "grėbleliu" šią "Pradalgę" išvartyti, kad dar ryškiau matytųsi jon suguldytų žolynų vertė.

Poezija

Autoriai metraštin sudėti alfabeto tvarka, tad knygą ir pradeda Jonas Aistis ištrauka, matyt, iš ilgesnio, naujo savo rašto "Mano giminės giesmė." Tai jau ne pirma, spaudoje regėta poezijos puokštė, dvelkianti kažkokiu tolimu, bet širdžiai artimu kvapu, kur praeitis, dabartis ir amžinybė tarsi ištirpsta lietuviškos dainos žodžiuose ir melodijoje:

Tavy alsuoja
Amžių glūduma,
Atgyja
Nuskambėjusios kartos,
Sužaliuoja kalnai
Pavirtę į klonius,
Ir spindi spindi
Skaistūs
Jūrių marių vandenai...

Reikia tikėtis, kad Aistis šį naują ir šviežią savo poezijos ciklą netrukus baigs (o gal jau ir baigė?), tada, be abejo, lauk tina dar viena Jono Aistio kūrybos knyga.

Šeši puslapiai Balio Augino eilėraščių šį kartą poetą lei-

Šiame numery:

- Neužkaskime skaitybos.
- Trečioji šienapiūtė.
- Sv. Lauryno upės pakrantėse tarpsta lietuviškas menas.
- Popiežiaus žodis akademikams.
- Iš klasikinės anglų poezijos.
- Zuzana (apybraiža).
- Jean Baptista Camille Corot.
- Kan. Aleksandras Burba.
- Literatūrinės įvairenybės.
- Filmų įvairumai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

KAZYS BRADŪNAS

džia aptarti kaip labai sėkmingai iš įprastinių ketureilių perėmanti į neblogos formos gana įvairuojančius posmus. Augino eilėraščių mintis tolydžio vis gilėja, įgaudama skaidrų, stovišką tragiškumą.

Albinas Baranauskas, tas įdomus perbėgėlis iš prozos į poeziją, metraštyje atskaito lygiai šimto nerimuotų eilučių ciklą, kaip jis pats sako, apie įvairius dalykus. Reikia pastebėti, kad Alb. Baranauskas, per porą pastarųjų metų apsieja su eilėraščių išbarstęs periodinėje spaudoje, jau spėjo įsigyti tik jam vienam būdingą savos poezijos bražą. Pradėjęs ji su sodriu Suvalkijos peizažu ir kai miškų atsiminimų gūsiams, dabar jis labai įdomiai ir nelaukiamai visa tai kartais perpina kokiu nors čionykštės mūsų aplinkos įvaizdžiu, staigia nutraukdamas mintį, perjungia bėgius kitan paveikslan, realistiškam savo kabejimui pridodamas kone surrealistinio atspalvio. Visa tai gana akivaizdu ir šiuose pradalginiuose eilėraščiuose.

Pr. Dom. Girdžius savo posmuos skiria nemažą dėmesį Chi cagai. Kažkaip šis nelabai jau

gražioj praicity nuskambėjus'ia J. Tysliavos gaida.

Doniaus Remio metraštyje randami posmai yra gilios asmeniškos uždardumos ir kentėjimo vaisius. Šitokio potūdžio poezija skaitytoją gali pagauti tik tada, kada ji pribloškia naujais įvaizdžiais, žodžio branduolio nelaukiamai nauju išlukštenimu, dar niekieno nepasiektos gėlmės atidengimu. Viso to Remiui ir reikėtų dar stipriai paieškoti.

Benedikto Rutkūno eilėraščiams ir šį kartą ypač ryškūs jų žaismingumas, vietom's perpintas skaudaus tragizmo gijomis. Poeto pastaruoju laiku periodikoje skelbiama kūryba liudija, kad ir savo įprastu keliu einant, jam pavyksta sukurti tokių eilėraščių, kurie pasiliks patys geriausi jo rinktinėje. Viena iš tokių šį kartą laikytume visos "Trečiosios Pradalgės" šešdevriuką "Nokturną".

Proza

Vytautas Alantas šį kartą duoda ištrauką iš romano (Nukelta į 2 psl.)

Antanas Tamošaitis Rūpintė (1965 m.) Iš parodos Toronto universiteto "Hart House" galerijoje

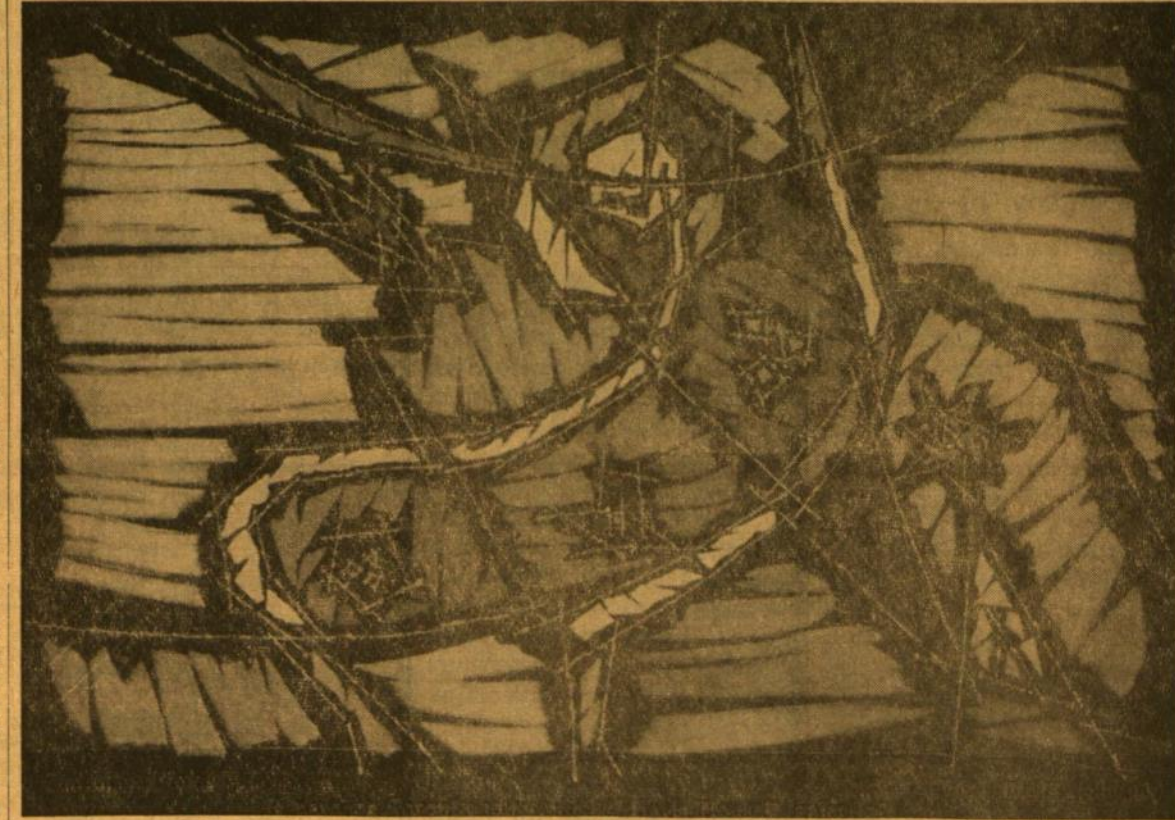
Sv. Lauryno upės pakrantėse tarpsta lietuviškas menas

Pasirodo, kad lietuviškiems kultūros lobiams tarpti nebūtinai reikalingos ištaigingos menės bei aristokratiška aplinka. Šiaudinėse pastogėse kūrėsi mūsų tautodailė, tautosaka, ypač dainos. Tik vėliau visa tai pateko į ištaigingas menes. Garsieji rašytojai, mokslininkai, muzikai, menininkai jomis gėrėsi ir savo kūriniuose juos iškėlė. Šių vertybių dvasioje išaugo Čiurlionis, tautinė lietuvių liaudies mistika pasauliui atdengė naują pasaulį. Mūsų liaudies meno vertybių veikiami išaugo Galdikas, A. ir A. Tamošaičiai, Jonynas, Petravičius, Augius ir daug kitų.

Kai Amerikos greitkeliais iš Washingtono, D. C. patrauki šiaurėn, Kanados link, tai už penkių šimtų mylių privažiuoji 1000 salų Sv. Lauryno upę. Besigėrint mažutėmis ir didelėmis salomis, dažniausiai apaugusiomis medžiais, pervažiuoji porą ilgų tiltų. Už nedidelio Gananoque m'estelio, Kingstono link, prie antro kelio privažiuoji porą senų apieštų amerikietiškių bakūzių. Už jų smilgom ir krūmiai apžėlę plotai. Toliau miškas. Gėlynai nepatraukia čia pravažiuojančių akių. Pro šalį prastraksi zulkis, prašliaužia gyvatė, žolėje svirp'a žiogai, medžiuose traukia melodijas paukš

čiai. Tačiau šiuo duobėtu, akmenotu keliu kaip į atlaidus traukia lietuvai — menininkai, inžinieriai, įvairių profesijų ir be profesijų žmonės. Taip apemylią pavaziavus, už aukštų pušų atsiveria pasakiškai gražus vaizdas į plačią 1000 salų upę. Ten prie pat vandens yra Tamošaičių vasarnamis, vasarnamis be moderniškių įrengimų, be patogių baldų. Ten greit bėga dienos ir vakarai, stebint, kaip gėlame vandenyje nardo, šokinėja lydekos, kaip saušėlaidyje keičiasi upės vandens spalvos.

Cia prie kelio mažame name lyje žiemoja dailininkai Anas-

Antanas Tamošaitis Susisiekimo centras (aliejus) Iš parodos Toronto universiteto "Hart House" galerijoje

Kertinė Parastė

NEUŽKASKIME SKAITYBOS

Mokslo metų pradžia yra gerasis laikas pasidžiaugti mūsų liuanistinių mokyklų reikšmingu darbu, pasitikrinti užsiibrėžto rezultato realiu tikrumu, atidengti ieškojimus ir at radimus naujų mokymosi metodų, pritaikytų prie specialių išsivijos sąlygų.

Tačiau visų švietimo problemų mes čia niekada šimtaprocentiniai neišrišime, geriau sakant, vienas jų sutvarke, pamatysime, kad atsiranda naujų rūpesčių, o tobulumui ribų nėra.

Visi gerai prisimename, kaip prieš kelerius metus buvo skundžiamasi, kad liuanistinėms mokykloms trūksta reikal'ngiausių vadovėlių. Dabar, ačiū Dievui, vadovėlių bado jau ne jaučiame. Šalia vadovėlių esame atsispausdinę net labai parankius įvairių pratimų kompleksus. Žodžiu vietoje nestovime, ned'kingiausiose sąlygose nestokojame ir išradinguo, ir iniciatyvo, kad tik tas liuanistinio švietimo korys būtų prineštas paties geriausio madaus.

Bet greta vadovėlinės ir nustatyto kurso išėjimo problemos jau yra pribrendęs laikas susirūpinti ir mokinių skaityba aplamai. Maža bus visai gyvajai liuvybei naudoti, jeigu jaunas žmogus ir pramoks liuvyškai pamoką paskaityti, bet, baigęs mokyklą, gal būt, visą amžių nepaims rankon nė vienos liuvyškos knygos, neprenumeruos liuvyško laikraščio ar kultūros žurnalo.

Linksmasis, bet kartu ir liūd nasis mokinio ir vadovėlio santykis rodo, kad įvedu dažniausiai būna vienas kito "priešai". Jaunas mokinys vis linkęs to ar kito dalyko vadovėlį laikyti daugiau ar mažiau sau nepatogu būtį kur kas malonesnis, ta našta atsikračius. Savajame krašte buvo ir tebėra būtina išmokti gerai liuvyškai rašyti ir skaityti ir aplamai orientotis visoje liuvyškojo gyvenimo raidoje. Be šio ten neįmanoma apsieiti, kuriant praktiškąją inteligento žmogaus ateitį. Išsivijoje šios būtinybės neujačiama. Praktiškoji motyvo pusė čia dažnai visai atpuola. Kuo ir kaip tada ikvėpti mokinį norą ir pareigą mokytis liuanistikos, pamilti ne tik vadovėlį, bet ir šiaip liuvyšką knygą? Čia ir iškyla mūžiniškas ir sunkus mokytojo uždavinys, praktiškiems argumentams neveikiant, įskiepyti mokinui jokių gerbūvių nepapirktą meilę savo gimtajai kalbai, jos kultūrai, jos spausdintam ir kūrybingam žodžiui. O tam vien tik vadovėlių jau neužtenka.

Tad manytume, jog reikia liuanistin'ame mokyme nesiriboti vien tik vadovėliu. Pirmiausia yra būtina pratinti mokini skaityti ne vien tik daktamoka bet ir viena kita šiaip skaitinį, parenkant jį pagal mokinių vaizgumą. Reikia ieškoti metodų ir priemonių mokiniui parodyti tą ar kitą ir šiaip lie-

tuvišką knygą, mokinį ja sudominti ne vien tik kokiais praktiškaisiais sumetimais, bet nurodyti drauge ir idealistinę pareigą mums, kaip liuviams, gerai žinoti tą kalbą, kuri yra kone viso kalbotyros mokslo gyvasis raktas: liuvyvių kalba visame pasaulyje reta, bet todėl ir vertinga, kaip ir kiekviena retenybė.

Kad ne vien tik į vadovėlinę skaitybą jau vienur kitur yra atkreipiamas akylus dėmesys, geru pavyzdžiu gali būti Marquette Parko liuanistinė mokykla Chicagoje. Kasdienėse šios mokyklos liuanistinėse pamokose jau įvedama ne vien tik vadovėlių skaityba, bet ir žemesniuose skyriuose laikraštėlis "Eglutė", o aukštesniuose skyriuose parenkama viena kita mūsų grožinės literatūros knyga, nusprendžiama, ką mokinys mokslo metų eigoje turi būt'nai perskaityti, randama priemonių ir laiko šiai mokinių skaitybai patikrinti. Gal tai bus vienam kitam mokinui ir nauja "našta" (juk daug kam iš jų aplamai ėjimas bet kokiom mokyklon tam tikrame amžiuje yra našta), bet gal nemažai jų bus pripratinti ne tik prie vadovėlio, bet ir prie kitokios liuvyškos knygos skaitymo. Gal tai kaip tik kiek tvirčiau užtikrins šviesesnę liuvyškos knygos ateitį laisvajame pasaulyje, už pavergtos Lietuvos ribų.

Jeigu čia, besirūpinant liuvyškos knygos spaudos ir kultūrinio žurnalo ateitimi, pirmas žvilgsnis buvo mestas į liuanistinę mokyklą ir į mūsų pačius jauniausius, tai antrasis dirstelėjimas tebūna į suaugusius, kurių dvasiai liuvyškoji knyga ir aplamai liuvyškoji spauda turėtų būti kasdienine duona. Deja, taip nėra. Savam apsilėdimui pateisinti ne vienas greitas pateiktis ir "rimtus" argumentus, kurie nieko neįrodo, o tik dar labiau atskleidžia mūsų bendrą vyresniosios ir vidurinėsios kartos kultūrinį apkiatimą, tiesiog nukultūrijimą net ir tų, kurie pirmaisiais čia įsikūrimo metais atrodė pasišovę kalnus nuverst pakeliui į liuvyškos kultūros viršūnes.

Ne paslaptis, kad mes tiesiog atrpantame nuo šviesiam žmogui rimtesnės skaitybos, pasitenkindami tik laikraštinėmis žiniomis. Šią tragišką situaciją akivaizdžiai atskleidžia "Aidų" žurnalo vedamasis š. m. gegužės mėnesio sąsiuvinynyje, minint ten žurnalo 200-jo numerio išleidimą. Šis jau daugiau kaip dvidešimt metų reguliariai kas mėnesi išeinantis, vienintelis mūsų kultūros žurnalas, kurio komplektai atelies amžiuose liudys čionykštį mūsų kultūrinį gajumą, normaliai turėtų būti skaitomas kiekvienos šviesesnės liuvyvių šeimos ir pavienio liuvio. O tikrovėje toli gražu taip nėra. Minėtame "Aidų" straipsnyje aki vaizdžiai paašškėja, kokie vis

(Nukelta į 2 psl.)

TREČIOJI ŠIENAPIŪTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

"Sventaragis", kurį pats autorius vadina XIII amž. kronika. Tik iš ištraukos būtų sunku spręsti apie viso romano sukirpimą, tačiau čia skelbiamas galbas, nukeliantis skaitytoją į mindauginę Lietuvą, yra kone prisiverstinis skaitinys. Žmogus tiesiog pavargsti tame primityviame įvykių pynime, kuriuos dar autorius atmiešia abejotino tikrumo etnologija, išnašose ve da diskusijas su istorikais ir pan. Nuosirdžiai linkime rašyto jui sėkmės ir visų romanisto do rybių šį nelengvą užmojų įkūni jant, tačiau ir baiminamės, skai tydami ištraukas, kad istorinės temos intencijų gerumas nebūtų atvirkščiai proporcingas — siekiamam literatūriniam rezul tui.

Jubilatas Pulgis Andrieuš metraščiui duoklę atiduoda vos trimis puslapiais. Tai, kaip at rodo, australiškosios lietuvių bendruomenės iškarpa, pasižy minti įprastu pulgiško žodžio šmaikštumu.

Petras Babickas, ilgiau nesirodęs, lyg ir grįžta raštan su apybraiža, vaizduojančia lietu vių dalinio dienas fronte. Pa prastu žodžiu autorius pasakoja žmogiškai šiltą virėjo Anupro istoriją. Gaila tik, kad iš jos ne padaryta ko nors didesnio ir prasmingesnio, viską nutraukiant atsitiktine paklydusia kul ka.

Aloyzas Baronas duoda la babį intriguojančią iškarpa iš mūsų čionykščio gyvenimo. Dviejų, ilgai nesimačiusių drau gų susitikimas pateiktas pagau nančių psichologiniu, piniginiu ir net pikantiškų problemų fo ne, juo labiau, kad vienas pokal bio partnerių dažar yra kuni gas. Šią gana slidžią temą Baro nas tačiau apdoruoja sąžini ga, pirmoji eilėžiūrėdamas li teratūrinės ir gyvenimiškos tie sos, rizikuodamas, bet nesismul kindamas.

Drama

Šį žanrą "Trečiojoje Pradal gėje" atstovauja vienintelis Anatolijus Kairys: atspausdin ta išlisa, kaip jis pats antrinėje antraštėje sako, vienaaveiksmė tragedija komiškai "Curriculum Vitae". Iš tikrųjų tai yra visų mūsų buvimo Vakaruos biogra fija, susęta čia komiškais, čia tragiškais ataudais. Viešbutis vienaaveiksmio aplinkos realiz mas didelėmis autoriaus pa stangomis lydomas kartais net su perdaug aiškiu simbolizmu. Laimėjimas šioje naugėje ne vis ur pasiekiamas, ne visur žodis yra taupiai tulkus ar frazė to bulai išieškota. Komedija stant scenoje, gal būt, praverstų net viena kita teksto kopiūra. Jeigu jau skaitant šis viena veiksmis akims ir minčiai nepa bosta, tai, atrodo, gero režisie riaus rankose jis gali sublizgėti ir gana ryškiai sproginjan čiomis spalvomis.

Straipsniai

Į literatūrinų straipsnių kate goriją šį kartą tegalėtume įri kiuoti tik vienintelį Algirdo Titus Antaničio raštą "Periodinės spaudos įnašas li teratūron". Tiesiog keista, kaip mes iki šiol šia tema niekur ne kalbėjome, kai, neturint li teratūros žurnalo ir negalint knygų gausa pasigirti, viso literatūri nio gyvenimo jūdintoja ir aktua lintoja daugeliu atvejų buvo ir yra visa ta gausi mūsų periodi nė spauda: dienraščiai, savait raščiai, žurnalai. Bet tokia, sa kytime, kasdieninė spauda kom plektuose yra mažiausiai išlai koma, nusimėto ir atėčiai ding s ta. Todėl labai gerą darbą pa da rė A. T. Antanaitis, gana kruopščiai ir objektyviai sure gistrudamas ir atsverdama pe riodinės spaudos įnašą mūsų li teratūrinį gyvenimą. Straips nio autorius čia surinko daug vardų, pavardžių, daug literatū rinės veiklos faktų, perversda

mas daugelio metų visą mūsų periodinę spaudą, faktus ne tik suregistrudamas, bet ir kome tuodamas, darydamas atitinka mas išvadas.

Žinoma, tokioje medžiagos gausybėje tobulai viską atžymė ti ir nepaklūsti ir nieko nepraleisti beveik neįmanoma. Tačiau vienos kitos spragelės galėjo ir nebūti, ypač, kad viska tai čiuo įmanoma pasitikrinti, o ne per lengvai pasitikėti vien savo atmintimi. Sakysim, autoriaus straipsnyje sakoma, kad "Lite ratūros Lankų" išėjo 7 nume riai, o tuo tarpu jų buvo 8; pa našių netikslumų yra dar vie noj kitoj vėtoj. Nežiūrint to, straipsnis yra nesenstantis, vi sada jis bus parankus visiems, kas tik kada literatūros istori ko ir kritiko žvilgsniu bandys pažiūrėti į šio laikotarpio čiu nykštį mūsų literatūros gyveni mą; straipsnis bus parankus ir kaip šaltinis medžiagai susirasti ir kaip veidrodis bendram vaiz dui susidaryti.

Atsiminimai

Bene proporcingai daugiausia puslapių "Trečiojoje Pradal gėje" skirta atsiminimams. Tai tikrai visų mėgiama lektūra, jei tik ji parašyta gyvai, spalvin gai ir be akį draskančio neob jektyvumo, be paties autoriaus išlindimo į pirmąjį aprašo pla ną. Šį kartą pačia gerąja pras me tektų čia suminėti metraš tyje paskelbtus Stasio Santva ro atsiminimus apie šiemet 60 metų sulaukusius rašytojus — Bernardą Brazdžionį, Antaną Gustaitį, Pulgį Andrieušį ir leidė ją — Juozą Kapočių. Olimpiškai skaidriai, bet kartu ir intymiai Santvaras čia rašo apie prake liautus kelius su Brazdžioniu, šiltai ir kaunyniškai porina apie Ant. Gustaitį, bet už vis meist riškiausiai tapo Pulgio Andrieušio paveikslą. Čia tai aprašyto jas tiesiog galinėjasi su pačiu aprašomuoju. Atsiminimai, su sieti su Juozu Kapočium, dar įdomiajį pavairinami visa galer ja kitų nepamirštamų mūsų knygų leidėjų portretų: E. Jago gomasto, Ant. Kniukštos, Jono Lenkaičio.

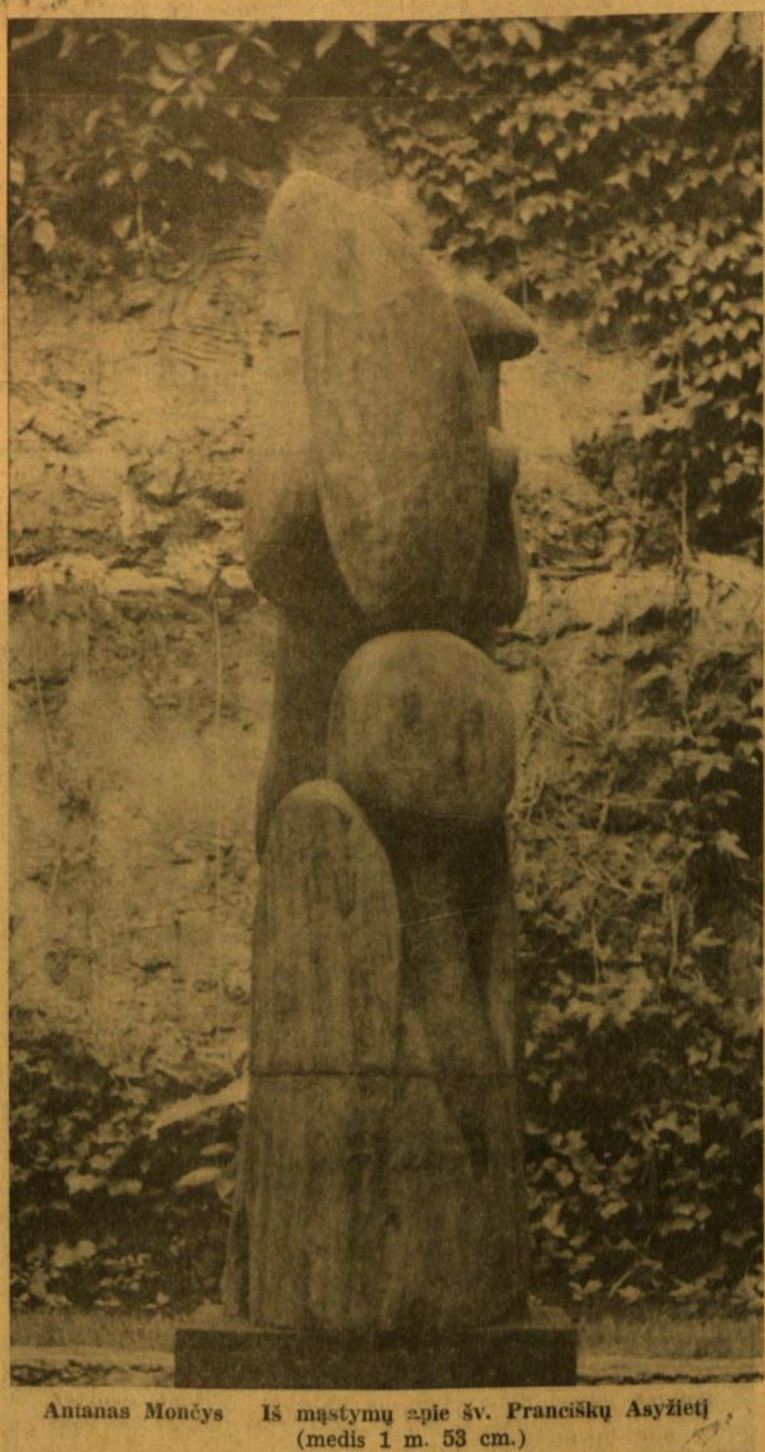
Netoli 90 psl. užima ir Liudo Dovydeno atsiminimai, liečia pirmąjį bolševikmetį ir vokiečių okupacijos metus. Deja, apie šiuos atsiminimus jau kita kal

Kazimieras Barėnas, "Pradalgės" metraščio redaktorius

ba. Jų pirmajame plane visur plaukioja pats autorius, jis pats save ten ir vertina, žvelgdamas daugiausia pro savuosius aki nius, vis prisilaikydamas ano, lietuvių tautosakoje randamo pokalbio su anka: "Kas pyragą iškepė?" — "Tai aš!" — O kas kamara priteršė?" — "Mar ti!"

Kad šie su literatūra visai ne susieti atsiminimai pateko į gry niai literatūros metraščių, reikia pakaltinti patį metraščio redak torių, tur būt pamiršusių, kad kartais literatūrinė pavardė gali dengti raštą, su literatūra nieko bendro neturintį. Tuo at veju redaktoriuos privalo būti tikrai redaktoriuos ir į literatū rinio medaus puodą (šiuo atve ju į "Trečiają Pradalgę") neįpiti ti deguto šaukšto. Juo labiau, kad L. Dovydenas čia savo atsi minimus užbaigia tikru spūtviu į visą laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinį gyvenimą, tvirtinda mas, kad "ir mūsų laisvoji raštija, ir mūsų menas, ir mūsų

Anianas Monėys, "Mąstymų apie šv. Pranciškų Asyžietį" (medis 1 m. 53 cm.)

Popiežiaus žodis akademikams

Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano paskelbė Popiežiaus Pauliaus VI-jo žodį, šiomis dienomis pasakytą Italijos Katalikų akcijos akademikų sąju džio nariams, susirinkusiems studijų savaitėi Albano mieste nagrinėti temas — Dievo proble ma šių dienų teologinėje galvo senoje. Šventasis Tėvas, ap taręs Katalikų akademikų sąju džio tikslus ir programą, išskėlė įvairius sunkumus, kurie sutin kami Dievo problemos studijose šių dienų moderniosios kultūros sąlygose. Dabartyje visa aplin ka — sako šventasis Tėvas — yra palanki radikaliam Dievo neigimui, viską griauančiai kritikai ir bandymams ieškoti tariamo realizmo, kuris tikru moje savo pagrinduos yra ateis tinis... Tokia padėtis — pabrė žia Popiežius — verčia kiekvie ną krikščionį atbusti dvasiniai ir iš naujo atskleisti pasauliui tikrąją Dievo idėją... Žmogiško ji galvosena — pareiškė Popie žius — neteko pasitikėjimo pati savimi. Ji nenori priimti nei for malės, nei metafizinės logikos, nenori pripažinti organiškos tiesos sistemų, kurios vienos au toritetingai veda į Dievo idėjos sampratą... Visa tai laikoma pa senusiu dalyku, netikru ar gin čytinu... Tik vienai mokslinei

galvosena dar laikinai pripažįs tama tam tikra vertė, nors ir ji negalinti išaiškinti giliausias problemų sampratas... ar duoti tikrus atsakymus į dvasiniai re liginių klausimų sintezę... Viso to vietoje — iškelia Popiežius — daugelis nukrypsta į pragmatiz mą — filosofinę sistemą, kuri tvirtina, kad tai yra tiesa, kas mums naudinga... — ir taip ten giamasi užpildyti atsiradusią tuštumą... Tačiau vietoj žmo gaus dvasią pasotinti, dar la biau sužadina mas aukščiausios Tiesos alkis...

Šventasis Tėvas, atidengęs tendenciją šių laikų diagnozę, besireiškiančią net teologijoje, kreipdamasis į katalikus akade mikus, išreiškė nepalaužiamą pasitikėjimą Dievo pagalbos sėkmingumu... Pasitikėkime — pareiškė Popiežius, — kad Die vas, kurį daugelis pamiršta, įžei džia, neigia, skelbia mirusiu ir palaidotu, nežvelgs į žmonių silpnynes, bet išties savo glo bojančią ranką į pasaulį, parodys tikruosius kelius teologijoje ir išganyme... Nors mūsų jėgos silpnos ir klaidūs keliai, jo ma lonė yra su mumis... Tik nuo laikniai nusizeminę priimkime Jo apreiškimą ir saugokime jį savo širdyje, kaip ragina evangelis tas Matas (11, 25): Aš garbinu

visokia veikla — akvariume ap gaulingas pasiplaukymas".

Bendros išvados

Darant bendrąsias išvadas, tektų pasakyti, kad "Trečioji Pradalgė" yra žingsnis pirmyn paties metraščio redagavime bei jo leidime. "Trečiojoje Pradal gėje" jau beveik nėra visai pra sty dalykų, ko netrūko antrojo. Jeigu yra tam tikrų nelygumų ir trečiojo, tai vis dėlto vienur ar kitur silpną turinį atsveria gera forma ar atvirkščiai. Ateityje poezijai sustiprinti redaktoriuos turėtų būtinai prisii šnekinti B. Brazdžionį, Alfon są Nyką-Niliūną, Henriką Ra dauską, Henriką Nagį, Juliją Švabaitę, Vitaliją Bogutaitę ir dar jaunesnius. Proząj reprezen tuoti reikia prikaltinti Jurgį Jankų, Antaną Vaičiulaitį, Vin cą Ramoną, K. Almena. Ypač reikėtų dėti pastangų

atmušti vieną kitą svarios ap imties literatūrinę studiją, lie čiančią to ar kito čionykščio m ū su rašytojo kūrybą bei aplamai mūsų literatūrinės problemas.

Žinoma, labai lengva pasaky ti to ir to reikėtų. Bet kaip tai padaryti, kaip priversti, piktumu bei gražumu prikaltinti ra šytį nerašančius plunksnas, tai jau kitas klausimas. O jo sun kumą supras gal tik tas, kas mūsų sąlygose kada nors bandė ką nors suredaguoti, pasitikė damas bendradarbių talka ir jų asmeniškų uolumu. Tačiau tiki me, jog redaktoriuos Kazimieras Barėnas šioje literatūrinėje šie napanūjėje dar greit nepavargs, būdamas akstinu ir kitėmis pa sitempti, ateiti talkon, kad atei tyje kiekvienierių metų literatū rinę "Pradalgę" vartydami, ga lėtume pasidžiaugti vis vešles niais ir vis įvairesniais jos žoly nais.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)
dėlto esame minkštuoliai, savo dvasioje tingūs, gana prastas pavyzdys jaunimui, į kurį dar mūsų akys krypstą. O kol lie tuviškos skaitybos problema nebus visose kartose čia iš spręsta teigiama prasme, tol ir kituose bruzdėjimuose mes vis graibstysimės tik kaip akli. Todėl "Aidų" redaktoriuos minėtame pokalbyje su skaity tojais savo mintis užbaigia šitaip:
"Ypač žurnalo ateičiai svar bu įjungti jo šeimon kiek gal int gausiau jaunų žmonių. Ne mažiau tai svarbu ir jiems pa tiems. Dėl savo amžių baigian čių galima ir nesijaudinti: vis vien jie liks, kas buvo, nors ir apstabarėje ir suprimityvėje. Kitajp yra su jaunais žmonė mis, kurie dar kuria savo atei tį. Lemiama svarbu juos susieti su kultūrinu mūsų gyve nimu kiek galint daugiau ry šių. O aukštąjį mokslą haigu siems tokių ryšių tarpe reiki mingą vietą turi "Aidai". Tiesiog nesuprantu tų tėvų, kurie iš pradžių rūpinasi savo vaikų lietuviškuoju auklėjimu, bet paskui per nesusipratimą pa tys leidžia šio auklėjimo val siams sunykti. Vaikui bręš tant, reikia brandinti ir jo lie tuvybę. Pradėjus vaikams uni versitetines studijas ar bent jas įpusėjus, ateina laikas į namus pasikviesti ir "Aidus" (jei net patiems tėvams jų nebūtų reikėje ir nereikėtų). Gi išleidžiant vaikus į savaranki šią gyvenimą, ypač jau suku

riant naują šeimą, reikia pasi rūpinti, kad neliktų be "Aidų". Daug svečių sukvičiama su tuoktuvėms, daug dovanų su nešama. Bet labai retai kas lie tuviškos skaitybos problema nebus visose kartose čia iš spręsta teigiama prasme, tol ir kituose bruzdėjimuose mes vis graibstysimės tik kaip akli. Todėl "Aidų" redaktoriuos minėtame pokalbyje su skaity tojais savo mintis užbaigia šitaip:
"Ypač žurnalo ateičiai svar bu įjungti jo šeimon kiek gal int gausiau jaunų žmonių. Ne mažiau tai svarbu ir jiems pa tiems. Dėl savo amžių baigian čių galima ir nesijaudinti: vis vien jie liks, kas buvo, nors ir apstabarėje ir suprimityvėje. Kitajp yra su jaunais žmonė mis, kurie dar kuria savo atei tį. Lemiama svarbu juos susieti su kultūrinu mūsų gyve nimu kiek galint daugiau ry šių. O aukštąjį mokslą haigu siems tokių ryšių tarpe reiki mingą vietą turi "Aidai". Tiesiog nesuprantu tų tėvų, kurie iš pradžių rūpinasi savo vaikų lietuviškuoju auklėjimu, bet paskui per nesusipratimą pa tys leidžia šio auklėjimo val siams sunykti. Vaikui bręš tant, reikia brandinti ir jo lie tuvybę. Pradėjus vaikams uni versitetines studijas ar bent jas įpusėjus, ateina laikas į namus pasikviesti ir "Aidus" (jei net patiems tėvams jų nebūtų reikėje ir nereikėtų). Gi išleidžiant vaikus į savaranki šią gyvenimą, ypač jau suku

ji. Tereikia apeliuoti, kad reik ia jaunąsias šeimas jungti ne tik indais ir baldais, bet ir "Aidais", kaip lietuviškojo kul tūrinio domesio simboliu".
Tebūna šitas "Aidų" redak cijos šauksmas, liečiantis "Aidų" žurnalo egzistenciją, bend ras rūpestis lietuviškosios skai tybos gyvybe. Tad ir agituo jame šį kartą už dvasioje gyvą ir svarbiausia ne tik dieni nes žinias, bet ir grožinę literatū rą ir kultūros žurnalą skaitan tį lietuvi, prie šito sistemingai pratinamą jau nuo mokyklos suolo.
k. br.

Ofs 755-4477. Rez. PR 8-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepa, skambinti MI 3-0001

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį
Tel. 423-2660

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Seštad. 12—3 val. popiet.
Trečiadieniais uždaryta

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir sešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

Ofiso tel. PR 5-2220
Namu — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. r. nuo 5 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirmad., antrad., ketv., penk. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REPUBLIC 7-2290

Ofs. PR 6-6022. Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2315 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; sešt. nuo 9 iki 12 val. ir arba susitarus.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir priklačo akinus, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 p. v. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; seštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

Ofs. PO 7-6000. Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir Seštad. uždaryta.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popiet, ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir Seštad. tik susitarus.

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namu tel. 839-1071
Vizital pagal susitarimą

Tel. — Relliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val., o trečiad. uždaryta.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Relliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Seštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Sešt. 1-4 v. vak. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakaro. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 259-2919

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2317 West 71st Street
Telefonas HEEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Of. tel. HE 4-2123. Namu GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vas. Treč. ir Seštad. uždaryta

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACJONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5 — 8 val., antrad. ir penkt. 1 — 4 val. Priliminėja tik susitarus

Telefonas — GROvehill 6-2523.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieni uždaryta

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Seštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antrad., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir seštad. 2—4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis, Pritaiko akinus ir "contact lenses"
Val. 9:30—12:30 ir 1:30—3:30
Kitom valandom susitarus.
Uždaryta antrad. ir trečiad.

Tel. ofiso FR 6-0446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 3 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir seštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namu 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirt. 5—8 v. vak. Seštad. 10—3 val.

JEAN BAPTISTE CAMILLE COROT

Dailininkas, kurio gyvenimas praėjo be audrų

ELENA VASYLIŪNIENĖ

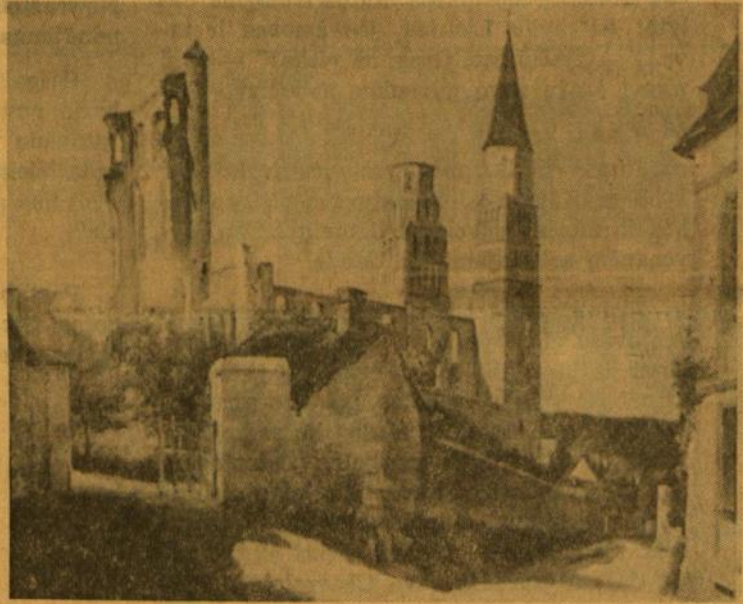
Jei daugelio dailininkų gyvenimas būvęs pilnas neramumo, kovų už savo kūrinį pripažinimą, kupinas kančių ir ilgesio, tai bent vienas jų išgyveno 80 metų šioje ašarų pakalnėje, nesijausdamas žemės treminiū. Toks buvo peizažistas Jean Baptiste Camille Corot (1796-1875), priskirtas Barbizonų mokyklai, kadangi jis dirbo lauke. Tačiau savo dvasia jis negali būti priskiriamas jokiai mokyklai, o dėl savo stiliaus paprastumo ir natūralumo jis pasilieka tik peizažistas Corot. Jis piešė taip, kaip jam patiko, nekurdamas jokių paaiškinimų, nekeldamas ginčų su kitais dailininkais, o mylėdamas gamtą ir dažus, atrado nuostabių dalykų.

Corot gimė turtingo pirklio šeimoje ir, sekant ano meto tradicija, turėjo pasilikti tėvo versle. Jei jis ir mokėsi piešti, tai tik savo malonumui. Šito jam ir tėvui nedraudė, nes jie visai nežiūrėjo rimtai į pašybą kaip į amatą, iš kurio galima būtų pragyventi. Iki 19 metų amžiaus Corot dirbo. Tačiau kada jis parašė tėvo leidimo rimtoms pašybos studijoms, tėvas nesutiko. Laimei, tuo laikų mirė viena Jeano giminaitė, kuri užrašė jam nedidelę pensiją. Jis tada ją ir pasitenkino, tęsdamas meno studijas. Bet tėvai elgėsi su juo švelniai, į jokių konfliktų su sūnumi nenuėjo. Kasmet jis važinėdavo į Italiją, vis prašydamas tėvų leidimo, kurį lengvai gaudavo. Kasmet jis grįždavo Prancūzijoje vis su naujais paveikslais. Dailininkas buvo 50 metų amžiaus, kada jam buvo suteiktas Garbės Legiono ordinas. O buvo taip: kada pasiuntynys atėjo Corot kviešti į ordino įteikimo iškilmes, jo tėvas suprato, kad garbė suteikiama jam pašybinis ir jau buvo besirengęs vykti jos pasiimti. Bet jį buvo įspėtas, kad čia sūnus, o ne tėvas kviečiamas. Nušluostęs ašaras, tėvelis tik tiek tepasakė: "Gal tas vaikas ir turi kokį talentą, jeigu jie jį puošia ordinu..."

Medžiaginis pasisekimas atėjo tada, kai 1850 metais vieną Corot peizažų nusipirko imperatorius. Jis nepirko jo dėl kokios

ypatingos meninės vertės, jos jis ir nesuprato, bet todėl, kad tas peizažas jam šiaip sau patikęs. Po to jam pasipylė nepaprasta paveikslų paklausa: pirkosi kas tik išgalėjo. Corot surinko daug pinigų, bet milijonierium netapo. Jis pinigus išdalijo neturintiems dailininkams, juos širdingai užjaušdamas. Kai karikatūristas Daumier po keturiasdešimt metų darbo pradėjo apakti, Corot nupirko jam namelių gražios gamtos aplinkoje, ir Daumier galėjo tęsti ramiai savo gyvenimą. Corot gyveno iš savo "pensijos", nežinodamas jokių audrų, jokio kartelio. Istoriai neranda net jo įsimylėjimo istorijos. Manoma, kad jis niekad ir nebuvo įsimylėjęs, laimingai gyvendamas savo tėvų šeimoje.

Kada Corot pradėjo pardavinėti savo paveikslus, nespėdamas net jų reikiamo kiekio nupatyti, prasidėjo Corot paveikslų padirbimai. Vargu prispausti, kai kurie dailininkai mėgino daryti panašius paveikslus ir Corot, uždėdami ant jų Corot pavardę. Autoritetingi žmonės, ypač paveikslų kolekcionieriai ir pardavėjai tuo susirūpino. Kada kartą buvo pagautas menkavertis dailininkas su netikru Corot paveikslu, jis buvo atvestas pas Corot akistaton. Ir nustebimas... Corot, pažiūrėjęs į suvargusį savo kolegą, paimė paveikslą ir užrašė savo pavardę

Camille Corot

Angliškas peizažas

Camille Corot

Autoportretas

ant paveikslu, kurio jis pats išsigando... Tai jau ne tik gero būdo žymė, tai kone šventumas. Kai kurie meno istorikai, pvz. Bostono universiteto profesorius Jewel Corot tiesiog vadina šventuoju.

Corot tapybai turėjo didelės įtakos peizažistas Poussin, kuris gyveno 200 metų anksčiau. Bet Poussino Corot nekopijavo. Corot mėgino jį sumoderninti, pasdaryti tiltu taip senos tra-

dicijos ir naujųjų laikų. Jo peizažai yra pilni kontempliacijos, nes, juos piešdamas, Corot mąstė gražiausias mintis. Jo tapybos pagrindas buvo forma ir vertybė, jis mokėjo taip natūraliai, minkštai sutvarkyti spalvas, kad atrodė, jog vaizduojamas gamtos gabalėlis yra jau čia, ir jį vaikiščiškai patį jį kartu su dailininku. Corot peizažuose dvelkia ramybė, nėra griežtų juo desių ar audrų.

Corot tapė ne vien peizažus. Savo paties malonumui jis piešė ir žmogaus figūras, atlikdamas jas nepaprastu meistriškumu. Jo "Moteris su periu" ir "Nutrauktas skaitymas" sudaro tiltą tarp Leonardo Da Vinci "Mona Lizos" ir Picasso "Moters su vėduokle". Jau Corot paveiksluose atsiranda net abstraktinių elementų, kurie, laikui bėgant, didės ir išsivystys į šių dienų modernųjį meną.

Pats Corot palygino save su dailininku Delacroix, sakydamas, kad Delacroix esąs aras, o jis tik lakštingala, įsimylėjusi savo mažą muziką. Tai buvo tik Corot kuklumas. Jis buvo didelis dailininkas ir didelis žmogus.

Farmos savininkas buvo našlys. Jis turėjo tris sūnus: Grigalių, Joną ir Jurgį (Gregory, John, George). Pasibaigus II pasauliniam karui, Grigalius grįžo iš japonų belaisvės invalidu — visiškai apkurtęs ir be kairės rankos. Jis gyveno iš karo invalido pensijos ir, kiek galėdamas, tėvui išsur tartininkavo ūkio darbuose. Grigalius buvo nevedęs. Laisvalaikį jis skaitydavo knygas, kurios net netilpdavo jo spintose. Be to, jis su pasisekimu rašinėjo apsakas iš antrojo pasaulinio karo įvykių bei nuotykių. Tos apsakos buvo spausdinamos australų, anglų ir amerikiečių literatūrinuose žurnaluose.

Invalidas Grigalius savo kasdieniniame gyvenime pasireiškėdavo kaip tikras humanistas ir filosofas. Jis buvo pradėjęs studijuoti filosofiją Sidnėjaus universitete. Deja, prasidėjęs karui, turėjo nutraukti mokslus. Jis buvo švelnus vaikinas. "Tikra motina", — sakydavo tėvas. "Jis net gyvatei traukiasi iš kelio, nedrįsdamas uždrožti jai lazda". Grigalius nepaprastas švelnumas, berods, buvo savotiška reakcija prieš tuos šurpulingus žiaurumus ir žudynes, kurias jis pergyveno fronte ir japonų nelaisvėje.

Kurčiamam Grigaliui klausą atstojo jo geriausias draugas — šuo, vardu Woy-Woy. Tai buvo mišinys tarp greyhound ir Elzaso šunų veislų — didžiulis, stiprus ir nepaprastai gudrus. Dieną ir naktį Grigalius ir Woy-Woy vienas nuo kito nesiskyrė. Jie gyveno, dirbo, valgė ir miegojo kartu. Suo suprato kiekvieną Grigalius žvilgsnį bei judesį ir be žodžių, o Grigalius — šuns bežodę kalbą ir jo norus. Tai buvo ideali žmogaus ir šuns draugystė, paremta vienas kito meile ir vispasiškiu pasitikėjimu.

Antrasis Hovardo sūnus Jonas buvo tikras klajūnas, nenauroma. Betar naudamas jūrininku anglų prekybiniame laivyne, jis pasaulį išvažinėjo skersai ir išilgai. Tėvo

ūkyje retai jis pasirodydavo; paprastai — apie Kalėdas jis čia praleisdavo savo metines atostogas. Tarp tėvo ir Jono santykiai buvo šaltoki. Mat, jis buvo suteršęs šeimos garbę nelegaliu narkotikų įgabenimu ir jų platinimu Australijoje. Tuoju po karo jis buvo patekęs porai metų net kalėjimams. Vėliau, paleistas iš daboklės, jis vėl jūrininkavo, bet kartu slaptai vertėsi ir pelningu narkotikų agento darbu. Tėvas už tai pyko ant sūnaus ir, kiek galėdamas, bandė jį vaduoti iš pavojingų narkotikų vertelgos pinklų. Bet veltui! Sūnus buvo perdaug giliai įklimpęs į šią žiaurią kontrabandą ir, atrodo, pats jau buvo tapęs narkotikų vartojimo auka.

Jaučiausias Hovardų sūnus Jurgis gyveno ūkyje, bet tarnavo netolimioje Singltono anglų kasykloje sunkvežimio šoferiu. Savaitgaliais jis padėdavo tėvui ir Grigaliui ūkio darbuose.

Emilija Eivenienė ir Zuzana sunkiai triūsė ūkyje. Ypatinai virtuvėje, name ir darže buvo matyti moteriškos priežiūros trūkumas. Jos abi dirbo išsijuosiosios, o Vilhelmas (— Bill Hovard) mokėjo joms gerokai daugiau, negu algų įstatymas reikalavo. Ateivės buvo patenkintos ir darbu, ir Hovardais. Tik Jonas, kuris atostogavo farmoje per 1950 m. Kalėdas, elgėsi išdidžiai ir arogantiškai su, kaip jis vadindavo, "bloody New-Australians"... Bet tai jam nė kiek netrukdė slaptai melintis Zuzanai ir pirštis jai į vyrus. Zuzana, kaip ir Grigalius šuo Woy-Woy, kuris, pamatęs Joną, piktai ant jo urgzdavo, nerodė Jonui jokių simpatijų. Ji kažkaip instinktyviai juto, jog Jono charakteris bei jo dvasinis orumas yra sudrumstas ir suterštas. Atrodo, kad dėl tos pačios priežasties ir Woy-Woy neap kentė Jono artumo.

Grigalius buvo Eivenienės ir Zuzanos anglų kalbos mokytojas. Jis kantriai ir pa-

IŠ KLASIKINĖS ANGLŲ POEZIJOS

WILLIAM WORDSWORTH

SIR WALTER SCOTT

NARCIZAI

GYVENA ŠTAI ŽMOGUS

(Iš "Paskutinio ministro baladės", Canto VI)

Aš vienias klajojau, lyg būčiau debesis,
Aukštystėje praplaukiantis viršum kalnų ir slėnių.
Kuomet staiga daugybė jų užtiko neramus žvilgsnis,
Aukso žėrinčių lieknų narcizų sambrūzdį pavėniuosis.
Čia pat prie ežero, čia pat po medžiais
Plasnojančius ir šokančius su vėjo skraidžiais.

Jie neatmainūs, tartum žvaigždės, kurios tvistka
Ir mirksi tolimoje Paukščių Kelyje.
Išsitiesė jų linija, kuri iš kelio nepaklysta,
Kai apsilanko įlankos ribotam pakrasty.
Aš dešimt tūkstančių jų pamačiau žvilgsniu staigiu,
Žiedus bekrailpančius, apsvaigusius šokiui giviu.

Čia netoliese bangos šoko, fiktai narcizai šokių savo
Tas spindinčias vlnis džiaugsmu apvainikavo;
Poetu nieko kito nebelieka, vien giedrėti.
Kompanijoj tokioj smagioj jam tinka tik linksmėti.
Aš įsmeigiau akis — ir aš žvalgiau — tačiau
Nepagalvojau,
Jog tolį lobį man spektaklis šis būtų dovanojęs.

Nes juk dažnai, kuomet atsigulu aš į kanapų,
Ar nuotalkoj bukoj ar kuo nors susimastęs,
Jie sužaibuoja prieš akis ir greičiau man kvapą
Vienatvės palaimą bandau aš tose gėlėse surasti;
Ir tąsyk džiugesiu prašvinta man širdis,
Ir šoka šokį su narcizų vilnėmis.

WILLIAM WORDSWORTH

VAIVORYKSTĖ

Širdis man suplasnoja, kai stebiu
Vaivorykstę padangėj:
Tarp buvo, kai gyvybė prasidėjo man;
Yra taip ir nūnai, atėjus Vyro amžiniam šiam;
Tegu taip būna, jeigu senti aš turin,
Arba teatsienka miršis palangėj!
Vaikelis Vyro Tėvas įsiljungs ratan:
O aš galiu tik geist, kad mano dienos skristų
Viena šalia kitos ir gamtiškame dievotume
Nepaklystų.

Šv. Lauryno upės pakrantėse tarpsta lietuviškas menas

(Atkelta iš 1 psl.)

Atkelta iš Antanos Tamošaičia, o didesniame name, buvusioje sūrių dirbtuvėje, pravažiuojantis pasotina akį ir sielą abiejų menininkų kūriniais. Vienoje namo dalyje įruošta keletas staklių: vienuer audžiamai kilimams, gobelenams, kitur tautiniais lietuviškiems drabužiams margaraščiai audiniai, toliau vėl A. Tamošaitienės paveikslų atelje. Antrame aukšte A. Tamošaičio spalvingi kūriniai. Jų abiejų dar-

bu formose, spalvose, ornamentuose jaučama lietuvių sieloje beslypinti praieitis kartų mistika, grožio siekimas. Jiedu, atsisakyę nuo miesto triukšmo, kruta, dirba, kuria. Kad ir toli nuo tėvynės, šiuose namuose klesti lietuvių tautiniais motyvais meno kūriniai. Čia atvažiuavus, pamirštami kasdieniniai rūpesčiai, sutinkami seniai matyti prieteliai, iš didžiulės jų darbo kolekcijos kiekvienas pagalg savo skonį ir išgales gali

išsigyti paveikslų ar audinių. Šiuo metu, nuo rugsėjo 3 d. ligi 24 Toronto universiteto "Hart House" meno galerijoje vyko Antano Tamošaičio darbų paroda, kurioje buvo išstatyta 36 paveikslai (aliejai, akvarelės ir litografijos). Ta proga išleistame kataloge įdėtos 3 parodoje išstatytų darbų reprodukcijos, paveikslų pavadinimai, trumpa autoriaus biografija, bei Joanos Vaštokinienės neilgas, bet išsamus A. Tamošaičio kūrybos apibūdinimas.

Gražina Krivickienė

— Amerikon nuo 1820 m. ligi 1965 m. įvažiuo 43.291.273 imigrantai iš įvairių šalių.

ZUZANA

Australiškoji apybraiža

M. ŠEŠKUS

Kartais mažos reikšmės įvykis nulemia žmogaus gyvenimo kryptį ir eigą. Gal būtų, kad toks įvykis yra iš anksto įrašytas į žmogaus likimo knygą, tik žmogus to nežino.

Ir našlė Emilija Eivenienė, eidama pasiivaikščioti su septyniolikos metų dukrele Zuzana 1949 metais Kalėdų antros dienos vakare, nežinojo, kad tai bus joms abiems lemtingas pasivaikščiojimas. Po darbo Gretos stovyklos virtuvėje, jos išėjo pakvėpuoti grynu oru, kur nėra ašvenos kvapnių ir nesigirdi lėkėčių ir peilių taršėjimo. Jau buvo pritemę, ir ant jų užvažiuo senas fondas su sugedusiomis šviesomis. Zuzanai sunkiai sužeidė kairę ranką, o jos motinai veidą. Mašinos vairuotojas — Branxtono apylinkės pieno farmos savininko Bilio Hovardo sūnus George — nepabėgo, bet jas nuvežė Gretos stovyklos ligoninėn, o po to pranešė policijai apie įvykųsią nelaimę. Jo tėvas, taip pat Billis, beveik kas vakarą lankė nukentėjusias, dažnai joms pareikėdamas užuojautą dėl įvykusios nelaimės. Hovardas, patyręs, kad jos lietuvės, labai apsidžiaugė. Vėliau paaiškėjo, kad jo mirusi žmona buvusi lietuvaitė — Ona Taurėgas iš Rytpriusių, Gumbinės apylinkės.

Hovardai buvo geri ir nuoširdūs žmonės. Jie be teismo ir ginčų sumokėjo advokato pasiūlytas sumas. Be to, po pusmečio, abiems pasveikus, pasiūlė butą ir darbą savo ūkyje. Ten jos susidraugavo ir susibičiuliavo su visa Hovardų šeima.

Įvykių retai jis pasirodydavo; paprastai — apie Kalėdas jis čia praleisdavo savo metines atostogas. Tarp tėvo ir Jono santykiai buvo šaltoki. Mat, jis buvo suteršęs šeimos garbę nelegaliu narkotikų įgabenimu ir jų platinimu Australijoje. Tuoju po karo jis buvo patekęs porai metų net kalėjimams. Vėliau, paleistas iš daboklės, jis vėl jūrininkavo, bet kartu slaptai vertėsi ir pelningu narkotikų agento darbu. Tėvas už tai pyko ant sūnaus ir, kiek galėdamas, bandė jį vaduoti iš pavojingų narkotikų vertelgos pinklų. Bet veltui! Sūnus buvo perdaug giliai įklimpęs į šią žiaurią kontrabandą ir, atrodo, pats jau buvo tapęs narkotikų vartojimo auka. Jaučiausias Hovardų sūnus Jurgis gyveno ūkyje, bet tarnavo netolimioje Singltono anglų kasykloje sunkvežimio šoferiu. Savaitgaliais jis padėdavo tėvui ir Grigaliui ūkio darbuose. Emilija Eivenienė ir Zuzana sunkiai triūsė ūkyje. Ypatinai virtuvėje, name ir darže buvo matyti moteriškos priežiūros trūkumas. Jos abi dirbo išsijuosiosios, o Vilhelmas (— Bill Hovard) mokėjo joms gerokai daugiau, negu algų įstatymas reikalavo. Ateivės buvo patenkintos ir darbu, ir Hovardais. Tik Jonas, kuris atostogavo farmoje per 1950 m. Kalėdas, elgėsi išdidžiai ir arogantiškai su, kaip jis vadindavo, "bloody New-Australians"... Bet tai jam nė kiek netrukdė slaptai melintis Zuzanai ir pirštis jai į vyrus. Zuzana, kaip ir Grigalius šuo Woy-Woy, kuris, pamatęs Joną, piktai ant jo urgzdavo, nerodė Jonui jokių simpatijų. Ji kažkaip instinktyviai juto, jog Jono charakteris bei jo dvasinis orumas yra sudrumstas ir suterštas. Atrodo, kad dėl tos pačios priežasties ir Woy-Woy neap kentė Jono artumo. Grigalius buvo Eivenienės ir Zuzanos anglų kalbos mokytojas. Jis kantriai ir pa-

sišventusiai dėstė joms kaibą. Tik kurtumas trukdė jam patikrinti jo mokinių angliško žodžių istoriją. Čia jam pagelodavo tėvas, kuris vakarais, po pamokų, išsėdamasis, sėdėdavo kambaryje. O išsėtis Vilhelmas turėjo vis daugiau ir ilgiau, nes, pergyvenęs pirmąjį širdies smūgį, jautėsi esąs daug silpnesnis, negu anksčiau. Be to, ir gydytojas jam patarė dažniau ilsėtis.

Zuzana linko prie Grigalius. Nors jis buvo invalidas, bet gražiai nauageis, geraširdis ir harmoningai kilnios sielos vyras. Ji jautė, kad judviejų sielas rišo šviesus ir kilniadvasis giminiškumas ir jos tarpusavyje darniai bendravo, siekdamos grožio ir gėrio. Grigalius akys buvo tokios malonios, spinduliuojančios vidujinėje jo asmenybės šilumą, meilę ir ramybę.

Eivenienė matė Zuzanos prielankumą Grigaliui ir pusiau juokaudama, o iš dalies rimtai įspėjo dukrą: "Zuze, būk protinga, neįsimylėk! Negi tekėtum už invalido?"

"Nesibijok, mama! Grigalius yra toks kuklus ir dėlo išmintingas, ir aš žinau, jog jis nesutiktų surišti mano likimą su savuoju. Vis dėlto, mama, man taip gera ir miela buvoti Grigalius draugystėje. Aš jį myliu iš visos širdies lyg savo brolių."

Grigalius mylėjo Zuzaną tyra, platoniskai meile ir jis troško jai gero ir laimės. Ji tapo invalidu Dantės Beatrice — poetinio įkvėpimo miža. Jis suprato, jog jauna mergina nebūtų laiminga, ištekėjusi už invalido. Grigalius buvo įsitikinęs ir davė Zuzanai suprasti, jog jis jokiomis sąlygomis nesutiktų priimti jos meilės aukos.

"Sue, parašyk man ką nors apie Lietuvą!" — dažnai prašydavo invalidas. "Parašyk man ir apie save bei tavo tėvėlių gyvenimą."

Zuzana paliko Lietuvą, būdama dvylikos metų. Ji rašė Grigaliui apie gimtąją šalį su meile ir užsidegimu. Ko ji nežinojo,

tai jos motina papasakodavo, o Zuzana tas informacijas surašydavo angliškai. Iš tų visų rašinių Grigalius susidarė patrauklų Lietuvos vaizdą. Ji aprašė ir tėviškę gamtą, ir žmones bei Eivenių šeimos tragediją — nuo Lietuvos iki Australijos.

Iš šios trumpos istorijos Grigalius sužinojo, kaip žiauriai buvo bolševikų nukankintas Zuzanos brolis mokytojas Kazys Eivenis 1941 metais birželio mėn. Zarasuose. Jis sužinojo, kaip buvo Sibiran ištremta jos ištėkėjusi sesuo Lučija ir jos vyras su trims mažamečiais vaikučiais. Jis sužinojo, kaip buvo okupuota ir terorizuota visa Lietuva. Ir, pagaliau, iš to rašinio Grigalius sužinojo, kaip sudėgė šeimos tėvas Zigmas Eivenis, bombarduojant Drezdeną 1945 metais vasario mėn.

Pasinaudodamas Zuzanos suteiktais faktais ir žiniomis, Grigalius sukūrė meniškai labai vertingą novelę, pavadintą "Audra ateina iš rytų". 1951 metais, vieną vėlyvo rudens sekmadienį — Motinos Dieną — Grigalius skynė baltas chrizantemas Eivenienės globojamame gėlių darželyje. "Greg, kam tu mano mamos gėles skini? Kam jas dovanosi?" — pro šalį eidama užklauskė Zuzana. "Jas nešiu į Branxtono kapines ir padėsiu ant mamos kapo", — atsakė jis. — "Ar aš galiu tave palydėti?" — "Aš džiaugčiaus, turėdamas tokią mielą palydovę".

Abu ejo tylėdami. Tik Woy-Woy lakstė po rudenio laukus ir lojo ant besikvatojančių kalakutu. Grigalius uždėjo chrizantemas ant savo motinos kapo ir stovėjo susimastęs. Zuzana, suklopusi prie kapo, tyliai meldėsi.

"Kokia kalba tu meldiesi, Sue?" — "Lietuviškai!" — "O, tai gražu! Mano motina mėgdavo melstis lietuviškai iš lietuviškų maldaknygių". — "Greg, girdešau, kad tavo motina buvusi lietuvaitė. Ar tai tiesa?"

(Nukelta į 4 psl.)

ZUZANA

(Atkeita iš 3 psl.)

— "Taip, esu tikras, kad ji buvo lietuvaitė. Kai antrojo pasaulinio karo metu Australija paskelbė karą Vokietijai, vokiečiai čia buvo nemėgiami ir hunais pravardžiuojami. Australams kaimynams pradėjus šnibždėti, jog ir ponis Hovardienė — mano motina — esanti vokiečių, ji viešai per laikraštį paskelbė, jog nors ji kilusi iš Rytprūsių ir buvusi Vokietijos pilietė, vis dėlto ji esanti lietuvė ir savo tėvų namuose kalbėjusi lietuviškai. Tik visa nelaimė, kad tuo metu australų dauguma dar nemokėjo skirti pilietybės nuo tautybės" — liūdnei kalbėjo Grigalius. "Ir dabar jie dar vis šito neskiria", — patvirtino Zuzana.

— "Man labai miela girdėti, Greg, kad tavo motina buvo lietuvaitė. Bet pasakyk tu man, kaip tavo tėvas su ja susitiko ir susipažino, gyvendamas kitoje žemės rutulio pusėje?" — "Labai paprastai. Mano tėtis 1919 metais tarnavo viename anglų prekybos laive, kuris plaukiojo po Šiaurės ir Baltijos jūras. Tų metų pabaigoje, laivui stovint Karaliaučiaus uoste, mano tėvas sunkiai susirgo ir buvo paguldytas to miesto ligoninėje, kur jis išgulėjo apie du mėnesius. Ten jį ypatingai stropiai slaugė viena gailėstingoji sesutė, šiek tiek mokanti anglškai. Jos vardas buvo Ona Taurėgas. Tėvas pasveikęs grįžo į Londoną tarnauti viename užsienio prekybos biure. Po pusmečio jis išsikvietė Onutę Anglijon ir ją vedė. 1922 metais mirė mano senelis Jokūbas Hovard, ir mano tėvas paveldėjo ūkį, kuriame dabar gyvename," — trumpai paaiškino Grigalius.

Sugrįžus iš kapinių, invalidas rodinėjęs savo mirusios motinos nuotraukas, knygas bei maldaknyges. Daug jų buvo parašyta lietuviškai, bet išspausdinta gotiškomis raidėmis. Ir seni dar prieš pirmąjį pasaulinį karą išleisti kalendoriai irgi buvo gotiški. Zuzana paėmus į rankas bibliją, Grigalius tarė: "Šią bibliją mano motina ypatingai brangino ir ją skaitydavo beveik kas vakarą". Zuzana, atsivertusi pirmąjį biblijos puslapį, žvelgė į jai keistai atrodančius, gotiškomis raidėmis atspausdintus, lietuviškus žodžius:

BYBELES tatau esti: — WISAS SZWENTAS RASZTAS Seno ir Naujo Testamento

į lietuviškąją kalbą perstatytas, iš naujo perveidžėtas ir deivintą kartą išspausdintas, BERLINE

Išspausdintas nuo Britizkosos bey sweti-mu ju Zemju Bibelu Draugystes — 1905. Zuzana, nors ir pažino gotiškas raides, bet nebuvo įgudusi jas skaityti, todėl skaitymas jos labai palengva ir jai raibo akys. Be to, Rytprūsių-lietuvių tarmė buvo jai svetima ir ji sunkiai sugavo kai kurių žodžių reikšmę bei tikrąją prasmę. Senis Hovardas vis dažniau sunegaluo-

davo širdimi. Jis mažai bedirbo ūkyje, tik važinėdavo "panel-van" ir pagabendavo iš miesto ūkiui reikalingas prekes bei maisto produktus. Jo jauniausias sūnus Jurgis, metęs šoferiavimą Singletone, valdė ir tvarkė ūkį, Grigalius, Eivenienės ir Zuzanos padedamas.

1952 m. rugpjūčio mėnuo buvo labai lietingas. Hunterio upė ir jos intakai, šiaip jau sūduvę upenuosė, dabar ne tik skūdinė, bet daug kur išsiveržę iš krantų. Jų pilksvai geltonas vanduo diena iš dienos kilo ir kilo, darydamas didelius nuostolius viduriniame Hunterio upės slėnyje įsikūrusioms farmoms.

Vienoje ano mėnesio sekmadienio popietėje Vilhelmas Hovardas su Eiveniene vyko pas kaimyninį ūkininką į "birthday party". Pervažuoję jį ūkį skiriančių upokėnų, vanduo jau buvo tik koks puspėdis nuo tiltelio lentų. "Emilija, jeigu norim tuo pačiu keliu sugrįžti, tai negalėsime ilgiau, kaip porą valandų pas kaimynus pabūti." — "Kodėl, pone Hovardai?" — paklausė Eivenienė. — "Po poros valandų šis tiltelis bus jau apsemtas tiek, kad per jį..." ir nutilo, nebajęs minties, nenorėdamas Eivenienės gąsdinti.

Saulė leidžiantis, Hovardas ir Eivenienė paliko kaimynų vaizdus. Jų automobilis urzgėdamas traukė namų link. Kai jie pasiekė upokėnio tiltelį, gamtovaizdis buvo nekoks. Pasrūvusi vakaro prieblanda jau buvo nudažiusi pakelelės eukaliptų lapus mėšvomis, liūdesį ir mirtį menančiomis spalvomis. Hovardas apskaičiavo, jog neturėjo būti daugiau kaip viena pėda vandens ant tiltelio. Jis, užvedęs motorą, smarkiai mynė papūgę. Deja, jis apsiriko. Vanduo buvo daug gilesnis. Automobilis pasišokinėdamas užvažio ant tiltelio ir staigiai sustojo — motoras užgeso. Staigiai užgeso — amžinai nustojo plakusi ir Vilhelmo Hovardo širdis. Jo ligotas kūnas neištūrėjo šaltų žiemos vandenų glamonėjimų.

Emilija Eivenienė, matydama negyvą ir ant vairo sukniubusį Vilhelmą, su išgąsčio pilnomis akimis bandė atidaryti mašinos duris, kas jai po ilgų pastangų ir pavyko. Ji, stengdamasi pasiekti sausumą, brido į nežinią, bet patvinsio upelio šėlstančio vandens buvo perbloktas ir nuneštas nuo tiltelio į gaivališkai tekančią srovę, į mirties tamsą...

1953 metų Motinos dienoje Grigalius, Jurgis ir Zuzana puošė baltomis čirazan-temomis jau tris kapus Branxtono kapinėse. Zuzana daug kentėjo netekusi motinos, likusi visiška našlaitė. Ją guodė ir globojo Grigalius, bet ir jo širdis verkė netekusi gero tėvo.

Ši dviguba nelaimė dar labiau suartinė Grigalių su Zuzana. Jie abu liūdnoje valandose ieškojo vienas kitą paramos ir jų sielos giminiškumas spinduliavo tyrą, žemišką ir ištęstą nugalėtojų meilę ir prisirišimą.

Jurgis, tapęs tikru fermeriu, pakeitė ir savo gyvenimo būdą: iš mėgstamo išgerkti ir pakortuoti šoferio pasidarė rimtas ir tvarkingas ūkininkas. Po tėvo mirties jis

Derlius kalnuose

Nuotr. V. J.

ūkį gerokai sumodernino, gaudamas iš jo kur kas daugiau pelno, negu anksčiau.

Iš pradžių Jurgis, atrodo, mažai domėjosi Zuzana, nors ir būdavo jai palankus ir paslaugus. Zuzana jam atrodė per rimta ir per šventa, "panašį į mūsų mirusią motiną" — kartais pagalvodavo Jurgis. Tiesa, jis prisipažino, kad Sue (taip visi vadino Zuzaną) yra labai graži mergina ir puiki šeimininkė. Jis norėtų gauti tokią žmoną. Tačiau jis jai nei meilinos, nei į vyrus piršo, bijodamas — ko gera — kad Sue jo neišjuoktų, atsisakydama už jo tektė.

Siame reikale Grigalius atėjo į pagalbą savo broliui. Kartą jis kalbėjo: "Jurgi, tau reikia žmonos, o farmai — šeimininkės; juk girdėjai — Sue žada šiu metų pabaigoje persikelti į Newcastle". — Kad aš neturiu girdi friend, kuri tikytų arba sutiktų būti mano žmona. Reikės kur nors paieškoti."

— "Kam tau ieškoti kitur, pabandyk paieškoti mūsų farmoje!"

Jurgis suprato brolio mintis ir klausiamai atsakė: "Grigaliu, ar tu rimtai manai, kad Sue galėtų pamilti mane ir pasipiršimo atveju sutiktų tekėti už manęs?" — Pabandyk, broliu! Tu esi sveikas ir gerai nuaugęs vyras. Kodėlgi tavęs graži ir rimta mergaitė negalėtų pamilti?"

Jurgis bandė. Sue šitai tuojau pajuto. Jis vykdė be atidėjimo visus jos norus bei pagaidavimus. Vėliau jis nusipirko naują automobilį ir išmokė Zuzaną juo važiuoti. Ir jiedu sekmadieniais važinėjo po Hunterio upės slėnį, farmos priežiūrą palikdami Grigaliui.

Prieš pat 1953 m. Kalėdas Jurgis pasipiršo. — "George, my boy, aš tau duosiu atsakymą rytoj!" — "Kodėl rytoj? Kodėl ne šiandien, ne dabar?" — "O, aš noriu pasitarti su mano geriausiu draugu — Grigaliu." — "Tu ji myli?" — "Taip, kaip sesuo myli brolių!"

Kai tą vakarą Zuzė įėjo į kambarį ir priėjo prie Grigalius rašomojo stalo, tai jis, nelaukdamas, kol ji prabilis, tarė: "Aš žinau, ko tu pas mane atėjai. Aš suvokiau iš tavo klausimų akių. — Jei tu myli Jurgį, tekėk už jo, jei ne — ne! Tai mano patarimas tau, mano Beatrice".

"Greg, aš išmokau Jurgį pamilti. Jis, geras, sąžiningas ir gabus vyras. Tik prisibijau, kad jis, kaip tu man kartą kalbėjai, turėdamas savo būdą tavo ir brolio jūrininko Jono ypatybių, nenukryptų nuo padarus kelio", — kalbėjo ji. — "Nesiojok, Sue! Tavo meilė nušvies Jurgio gyvenimo kelią ir gelbės jį nuo pikto ir klystkelių. Aš linkiu tau, gražioji lietuvaitė, laimės! Tu vėl įeisi į Hovardų giminę tokio gero ir vertingo lietuviško kraujo, kaip kad įnešė mūsų motina 1920 metais, ištekėdama už mūsų tėvo." — Kitaip sakant, Grigaliu, tu esi lietuvių tautos draugas ir ją gerai vertini?" — paklausė nudžiugusi Zuzana. — "Aš ne tik esu draugas, bet ir tos tautos biologinė dalytė. Aš myliu Lietuvą, jos žmones ir tave..." — "Ačiū tau, Greg, už viską!" — ir ji pirmą kartą savo gyvenime pabučiavo Grigalių.

Jurgio ir Zuzanos vestuvės įvyko per 1953 m. Kalėdas. Jose dalyvavo visi apylinkės fermeriai ir keletas lietuvių šeimų, gyvenančių artimiajame Matlande.

Jūrininkas, brolis Jonas, irgi dalyvavo vestuvėse. Bet jis buvo tylus ir nekalbus. Nors jis buvo tik 28 m. amžiaus, jo veidas atrodė suvytęs ir liguistas, gal nuo girtuokliavimo, o gal nuo kitų narkotikų vartojimo. Jonas leido farmoje neribotai atostogas, nes jo laivas buvo Newcastleio laivų dirbtuvėse pagrinčiai remontuojamas ir taisomas. Jis nepadėjo broliams dirbti ūkyje, užtat dažnai važinėjo savo Chevroletu į Sidney, kaip jis sakydavo — biznio reikalais... Pinigų jis turėjo daug ir jais švaistėsi. Nors

Jonas nekalbėjo apie savo pajamų šaltinius, tačiau jo broliui įtari, kad tie šaltiniai nėra švarūs... Ir jie neklydo. Vieną rytą iš Sidnejaus atvyko į farmą du detektyvai ir Jona areštavo. Jis buvo kaltinamas vadovavimu morfijaus, opiumo ir marijuanos platintojų gaujai, kurią policija dieną prieš tai buvo susekusi Kings Cross, Sidnejuje. Vėliau Jonas buvo nuteistas 3 metams kalėti ir pasiųstas į kalėjimo ligoninę, kad atprastų nuo narkotikų vartojimo. Jis ten po pusmečio neišaiškintomis aplinkybėmis mirė. Testamentu jis paskyrė visus savo pinigus ir turtą Zuzanai. Prie testamentą buvo prijungtas laiškas, kuriame Jonas rašė: "Aš pasaulyje tikrai temylėjau tik vieną mergaitę ir jos vardas buvo — Zuzana..."

Tuos pinigus ponis Hovardienė panaudojo labdarybės tikslams ir vėliau siuntiniams į Lietuvą ir Sibirą s'usti.

"Greg, man galia vargšo Jono, ir aš už jį meldžiuosi" — kartą kalbėjo ji. — "Ir man labai gaila brolio, kuris jaunystėje, pakliuvęs į internacionalinių narkotikų agentų pinkle, pražuvo kūnu, o gal ir — siela.

Per 1954 metų Kalėdas Jurgis ir Zuzė šventė vedybinio gyvenimo vienerių metų sukaktį. "Sue, ar atsimeni", — kalbėjo jis, — kai aš 1949 metų Kalėdų antrą dieną savo fordu tave ir tavo mamą sužeidžiau? Per tą nelaimę aš susipažinau su tavim ir taip gavau gražią ir gerą žmoną". — "Taip, atsimeni. Tai buvo mūsų abiem likimo skirtas susitikimas. Aš nesigalium, tapus Hovardų šeimos nariu — tavo žmona."

Ir dar šią dieną jaunesnį Hovardai tebegyvena pieno farmoje, netoli Branxton. Tik tas ūkis dabar dar labiau sumodernintas, mechanizuotas ir duoda gražaus pelno. Jie auklėja du sūnelius ir dvi dukras. Zuzana su vaikais kalba lietuviškai, nors jos vyras iš to tik juokiasi. Jam atrodo "funny" vaikų varginti svetima kalba. Tačiau Grigalius remia Zuzanos pastangas, kad jaunuomenė kalbėtų lietuviškai.

Hovardai draugauja su keliomis lietuvių šeimomis ir retkarčiais atsilanko į netolimos Newcastleio apylinkės lietuvių koncertus ir minėjimus.

Grigalius jau tapo pripažintu rašytoju, ir jo novelės spausdinamos daugelyje literatūrinių žurnalo. Ateinančiais metais jis žada išleisti novelių rinkinį, kuris, greičiausiai bus pavadintas "Migrants from Lithuania".

Pastaba: Šį apsakymą rašant, buvo naudotas Greg Hovardo dienoraščių ir Zuzanos pasipaskojimai.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarele pirmadienio naktį 7 val. vakaro.

1150 South Maplewood Avenue Chicago Illinois 60629

WISAS PROGRAMOS IS WOPA

1490 kil. AM ir 1027 mg FM. Telef. HEmlock 4-2413

MOVING

J. NAUOKAITIS. Ilgų metų patyrimas. Apraustas perkarpymas. VA 5-9209 Chicago, Illinois

DEKORAVIMAS IS VIDAUS IR IS LAUKO

Kilimai ir apmušti baldai valomi J. RUDIS. Tel. CLiffside 4-1050

SIUNTIHAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS MARQUETTE GIFT PARCEL SERV. 3 skyriai Chicagoje: 2608 69th St. Tel. WA 5-2787 2501 69th St. Tel. WA 5-2737 3212 So. Halsted St. Tel. GA 5-1864

Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siūti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą. Didelis pasirinkimas gražiausių rūšių medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Zukauskai. FRANK ZAPOLIS. 3208 1/2 West 95th Street Chicago, Illinois 60642. Tel. GA 4-8654 ir GR 4-4339

MARQUETTE PARK - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINEJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena turtingiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdamas palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų Chicago. Taupymo Bendrovė stengiasi būti tikrai finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Visi bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago's Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84.000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės šaltinė! — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1.200.000. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltai duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- 1 Insured Family Savings
- 2 College Bonus Savings
- 3 Christmas Club Savings
- 4 Vacation Club Savings
- 5 Home Mortgage Loans
- 6 Home Improvement Loans
- 7 All Types of Insurance
- 8 Sell and redeem U. S. Bonds
- 9 Safety Deposit Boxes
- 10 Free Community Rooms for your organization meeting
- 10 (Free Coffee)
- 11 Cash checks and pay all family bills with our special money

4³/₄

4³/₄ METAMS

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraustos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

sirinkimams. Susirinkusiamis veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveiksais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metus metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokymui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupymo mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje mokiniai pinigus mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/4%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6.000 iki \$12.000 ir

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutalpykite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus neriekiama sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M.—12:30 P.M.

Literatūrinės įvairenybės

Piktos recenzijos

Amerikiečiai paprastai leidinius vertina daugiau akademiškai, nesileisdami į kokias šalutines diskusijas, jų recenzijos yra palyginti trumpos ir dalykiškos. Tačiau pasitaiko, kad recenzijų būna gana kietų, kaip šiuo atveju išėjo su Norman Mailer, kurio knyga "Why are we in Vietnam?" neseniai pasirodė. Kaip žinome, autorius sulaukė didelio pasisekimo su knygomis "The Naked and the Dead" romanu iš II Pasaulinio karo ir "An American Dream" Gi dabartinę knygą vertindamas Chicagos "Daily News" knygų priede "Panorama" kritikas parašė, kad juo toliau autorius rašo, juo labiau aišku, kad jis nemoka rašyti. "Chicago American" recenzentas taip pat sako, kad tai nekokia knyga ir prikiša, kad autorius, būdamas nebejaunas, pasidarė bitniku ir pradėjo barzdos neskusti ir plaukų neškuoti. Tai esą dar nieko, bet kad knygas prastai rašo, tai jau blogiau. Visi recenzentai Maileriui priekaištuoja, kad jo knygoje daug nešvarių žodžių. Gi Paul Schlueter, anglų kalbos profesorius Adrian ko legijoj, sarkastiškai teigia, kad labai geros prozos Amerikoj ga lima rasti ant vyrų tualetu sienų. "Chicago Tribune" priede "Book World" John Simon rašo, kad jei yra didelis menininkas, jam ir nereikia vartoti nešvarių žodžių. Tarp kitko pati knyga nieko bendro neturi su Vietnamo karu, tai pareina nuo brošiūros, kurią turi veikėjas kišenėj ir ji minima tik knygos pabaigoj. Šiaip romano veiksmas vyksta Aliaskoj.

knyga "Death in the Afternoon", išleista 1932 m., šiandien kainuoja 60 dol. egzempliorius. Visos jo knygos buvo pradėtos labai grobstyti, kai jis 1954 m. gavo Nobelio premiją, vėliau jų pirkimas dar sustiprėjo po jo staigios mirties, todėl retieji lei dimai ypač pabrango.

Kaip palyginti dar nesenu knygų kaina kyla, matyti ir iš to, kad 1925 m. Londone išleista W. B. Yeats knyga "A Vision" kainuoja 150 dol. egzempliorius.

Rašytojo baimė

Neseniai iš spaudos išėjo kišenine laida Bernard Malamud romanas "The Fixer". Tai knyga, kurį Amerikoje 1967 m. laimėjo Pulitzerio ir National Book premijas, savo prestižu pačias didžiausias. Dar išėjus pirmajai kieto įrišimo laida, rašytojas "Saturday Review" žurnalui duotame pasikalbėjime sako, kad jam buvo tol neramu, kol jis nenuvažiavo pats pasitikrinti Kievo, apie kurį jis rašo. Esą viskas buvo gerai parašyta, tačiau vieną skyrių turėjęs išbraukti. Romano istorija pagrįsta Beilis bylos atveju, kur carinėj Rusijoj kaltinamas žydas, jog jis nukankinęs religiniam reikalui vaiką. Nepaisant, kad dar visai neseniai žuvo ne vienas, bet milijonai žydų, knyga yra labai įdomiai ir gerai parašyta, ką jau anksčiau pastebėjo ir "Laisvų Lietuvos" žurnale dr. A. Liulevičius. Rašyt. Malamud yra kolegijos profesorius.

L. Galinis

Kun. Aleksandro Burbos kapas Plymoutho kapinėse. Prie paminklo stovi kun. Mečys Burba (kairėje) ir Eduardas Burba.

KUN. ALEKSANDRAS BURBA

Kas pasirūpins bent jo kapu?

Pirmą kartą lankydamas dėdės kapą Plymoutho apleistose kapinėse, pastebėjau, kad su parapijomis ir mūsų kapai nustoja lietuviškumo žymių. Skaudi tikrovė, nes paminklų kryžiai kapinėse piktadarių nudaužyti, ir niekas jais nesirūpina. Dėdės dėdžiulis tikro granito paminklas taipgi jau netekęs savo viršūnės — kryžiaus, jis guli įsmigęs žemėje.

Pasitaikė lietingoji rugpiūčio 25 d., užtai su broliu Eduardu ir mudu palydėjusiu dabartiniu

Šv. Kazimiero parap. klebonu kun. Mykolu Oželiu gerokai susilapome kojas, brisdami per purvyną ir vešiai suaugusią žolę, kol pasiekėm kapines ir dėdės kapą. Paminklo frontinis lietuviškas įrašas su gimimo ir mirimo datomis dar aiškiai įskaitomas, tik užpakalinėje paminklo dalyje sunkiau įskaitomas toks įrašas: UZSITARNAVUSIAM TAUTIEGIUI LIETUVAL. Bet jau tiksliai neįmanoma perskaityti sekantis įrašas: ATSARGIAI! CIA ATSIGULE AMŽI-

NAM POLSIUI TIKRAS LIETUVOS SŪNUS, NENUILTANTIS VEIKĖJAS IR AMERIKOS LIETUVIŲ UZTARĖJAS — KUN. ALEKSANDRAS BURBA.

Visi stengsimės sekančiais metais kuo šaučiau paminėti Vasario 16 auksinį jubiliejų. Ar nevertėtų ir mūsų lietuviškosioms parapijomis prisiminti jų pirmąjį įkūrėją kun. Aleksandrą Burbą, minint jo 70 metų mirimo sukaktį kovo 27 d.? O gal atsirastų tam tikslui komitetas, kuris pasirūpintų bent jo kapo sutvarkymu?

Dar gerai atsimenu iš savo tėvelio pasakojimų apie garsųjį dėdę kunigą, kurio dėka įvairi lietuviška spauda pasiekdavo mūsų senelio namus ir kitus kai mynus, ištroškusių lietuviško rašto taip sunkiame spaudos draudimo laikotarpyje. Dažnai atjodavo rusų žandarai daryti kratų, ieškodami lietuviškos spaudos Burbų namuose. Tėvelis labai gerai mokėjo paslėpti po vaikišku švarkeliu lietuvišką spaudą ir, niekieno neįtarimas, ritindamas lankelį kieme, ją sukišdavo į lauke stovintį duonkepį. Žinoma, kad slėpimo operacija būtų sėkmingesnė, žandarai pirma būdavo pavaišinami, o tik paskui jau einama prie reikalo... Tokiu būdu joks lietuviškai spausdintas žodis nepaikiūdavo rusų žandarams į rankas. Kun. Aleksandras Burba, atvykęs ir įkūręs pirmąją lietuvišką Šv. Kazimiero parapiją Plymouthte, Amerikoje, nenustojė siuntęs lietuvišką spausdintą žodį savo broliui ir kitiems.

Džiaugiuos ir kartu esu dėkingas dėdei kun. Aleksandrui, kad savo didvyriška ir idealistine lietuviškos veiklos dvasia uždegė ir

mano jauną, vos Lietuvoje prazydusią, lietuvišką širdį.

Kun. Mečys Burba, SDB

● Rašytojai veržiasi į laisvę. Vengrų rašytojas Istvan Juri Polgar, trisdešimt ketverių me-

tų amžiaus, nepaisydamas vengrų pasienio sargybinių šaudymo, perbėgo Austrijos — Vengrijos sieną ir pasiprašė austrų policijos politinės globos. Šaudymo metu rašytojas buvo sunkiai sužeistas.

Expo 67 Rudens Sezonui KAMBARIAI PAPIGINTOM KAINOM

Rezidenciniame Montrelio rajone, prie didžiųjų susisiekimo linijų, netli Expo, atskiri kambariai su užraktais vien Expo svečiams rezervuotame bute. Informacija siunčiama nemokamai.

Kainos: vienam asmeniui \$5.00, sekantiems po \$2.00
P. RUDINSKAS, 2415 Park Row East, Montreal 28, Quebec, Canada — Telef. 514-482-4094

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
SEPTEMBER - RUGSĖJO 21, 22 ir 23 D. D.

CAMUS GRANDE Fine CHAMPAGNE COGNAC	Fifth \$5.98
MONNET V.V.L. IMPORTED COGNAC	Fifth \$4.29
BARON VON KLUEG V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth \$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
RICCADONNA IMPORTED VERMOUTH dry or sweet 30 oz. Bottle	\$1.39
CLOSE OUT MOUQUIN CORDIALS AND FLAVORED BRANDIES	Fifth \$2.79
POPULAR BRAND OF IMPORTED CANADIAN WHISKY	Fifth \$3.69
MOSCOVITE Imported Russian VODKA	Fifth \$5.19
SCHOONMAKER 1962 Vintage Imported POMMARD WINE	Fifth \$3.98
HAMM'S BEER	Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles, Case \$3.59

Brangūs egzemplioriai

Viena Ernest Hemingway

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli Miesto laimai ir pilna aprauda.
2047 W. 67th Pl. WA 5-8063

PRANEŠIMAS

Pranešu, kad prieš 4 metus Northampton, Anglijoje mirė Antanas Venekus, jo globėjas nesiteikė padaryti spaudoje pranešimo, apie mirusį žmogų.

A. a. Antanas Venekus, yra kilęs iš Tauragės ar apylinkės. Karys — šaulys, jaunesnis puskarininkis, apie 50 metų amžiaus, nedidelio ūgio.

Jeigu atsirastų giminių ar pažįstamų ir norėtų gauti žinių, rašykite šiuo adresu:

A. Barančukas, 3422 West 64 Place, Chicago, Ill. 60629.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPY. KITE NUO \$500 IKI \$1,000

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH • VALIANT

4030 Archer, VI 7-151

"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIA

Išnuomojami kambariai Pasaulinės Parodos lankytojams
MONTREALYJE
V. Murauskas, 6440 Chatelain St
Montreal 36, Canada
6 Tel. (514) 259-8725

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings Institution in Chicagoland.

4 3/4% PER ANNUM, CURRENT RATE
5 1/4% PER ANNUM

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. No time requirements. No minimum amount. Additional amounts can be deposited at any time in any amount.

6 MONTH CERTIFICATES

Designed for savings investors who have large lump sums to invest. Issued in minimum amount of \$10,000.

INSURED SAFETY

Your savings are protected by our own exceptionally strong financial condition and by insurance to \$15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U. S. Government. Safety for your savings is a tradition at Standard Federal Savings.

Passbook Savings In by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$116,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4182 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

ATIDAROMA NUOLATINE SIUVIMO MOKYKLA

0 kursai prasidės rugs. mėn.

Jiems vadovaus prityrusi mokytoja-siuvėja IRENA BERNOTAVICIENE.

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos bus dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmesnį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJĄ ARVYDĄ DIKINIŲ — TEL. 927-0044-45

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SA-TOM

4 3/4%

on savings accounts

5 1/4%

on investment bonus

NUO SAUSIO MĖN. I D., 1967 M.

Sąskaitos apdraustos iki \$15,000

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORŲ VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8 - 5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.

Rugsėjo mėn. uždara sekmadieniais.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Mokytojas reformuoja klasę

Šiomis dienomis atrodo, kad klasė virto moderniausiu veiksmu ekrane. Net keiti filmiškai mišrūs sukasi apie mokinių ir mokytojų gyvenimą. James Clavell pastatytame bei surežisuotame spalvotame filme "To Sir, With Love" mokykla yra vargingausia Londono kampelyje — rytų neturtingame kvartale. Herojus yra Sidney Poitier, dominuojąs šiame ir kituose filmuose kaip herojus.

Nenoromis šis filmas žiūrovo lyginamas mintyse su gerokai anksčiau pastatytu "Blackboard Jungle". Tai buvo amerikiečių mokinių džiūngliški nuotykiukai. Čia gi Poitier atvaizduotas už aną mokytoją (Glen Ford) dar daug kantresnis, tolerantiškesnis, daugiau užjamas bei užgauliojamas, tačiau daug gerčiau susivokiąs situacijose bei kritiškuose momentuose.

Šiame filme Poitier atvaizduotas viršmogiškų jėgų, visados pasiruošęs su teisingu psichologiniu manevru, kai viskas atrodo linksta sunaikiniman.

Poitier nėra čia koks tikras mokytojas, pilnas auklėjimo idealizmo, bet tik iš Pietų Amerikos (Britų Gvinėjos) diplomuotas inžinierius, apsiėmęs mokytojauti Londone, kol jam atsirastų vieta savoje profesijoje. Jis sutinka nedaug rasinio šališkumo. Mokiniai nekenčia jo, bet daugiau dėl jo nuomonių atspalvio, negu dėl jo odos spalvos. Jis tuoj permato, kad mokiniai negali būti perauklėti pagal knygą, bet stengiasi juos iš vaikų paversti suaugusiais ir dėsto mintis apie gyvenimą, meilę, mirtį, seksą, išlikimą paviršiuje ir sukilimą.

Nors rasinės problemos Anglijoje kitokios, bet Poitier atsargiai vengia prisiplakančių blondinių.

Klasė yra tiesiog pilna naujų Anglijos talentų: Suzy Kendall (mokytoja), Judy Geeson, Christopher Chittell, Christian Roberts ir kt.

Poitier dar vis seka tuo pačiu taktu, jis tikrai reprezentuoja savo rasės aukščiausius standartus. Ar kas galėtų jį už tai papiekti? Gaila, kad jis tik maža turi savo pasekėjų gyvenime, tada gal nei tokių problemų nebūtų.

Filme mėginama sumaišyti realizmą su idealizmu į labai nepastovų mišinį.

Kai kurios scenos, pvz. fotografijose parodytas muziejaus lankymas, labai jau statiškas, kaip ir pats albumas. Tačiau ir patys silpniausi momentai išgelbstimi Poitier, kuris įsigilina į savo rolę su subtiliausia šiluma. Ir tokiam, palyginti, neįtikimame perauklėjime Poitier

įrodo, kad pasaulį galėtų būti labiau vartojamas žodis "Sir". Pagal vedamosios minties dainą "Vaikai išaugs į žmones vieną dieną", mokytojas tikrai išauklėja padaužas pavyzdiniais žmonėmis.

Filmui galima ir daug ką prikišti. Nėra per daug didelio gilumo. Viskas taip numatyta kreipti į gerą pusę, kad net nepatogu, kaip iš anksto jau viską numanai. Charakteriai įdomūs, net mieli, bet tai tik atskiri tulpai.

Ir pati idėja — mokytojo pergalė nedrausmingų mokinių atžvilgiu — nėra nei nauja, nei visiškai įtikinama.

Tačiau, nežiūrint filmo gelmės trūkumo bei originalumo, filmas lieka atmintina ir gera pramoga suaugusiems ir jaunuoliams savo spalvingumu, gyvumu ir jaunumu.

St. S.

Chicago's gengsteriai ekrane

Garsusis Al Capone, pakenkęs Chicago's vardui visame pasaulyje, ekrane jau buvo atvaizduotas daugelyje kartų pačių talentingiausių aktorių: Edward G. Robinson, Rod Steiger ir Paul Muni (šiomis dienomis miręs). Visus juos masinio atvaizduoti tą randuotą gengsterį. Darbar gi atėjo Jason Robards eilė.

Spalvotame filme "The St. Valentine's Day Massacre" Al Capone yra tikru čempionu visokių nusikaltimų sporte: slapta degtinės pardavime, priverstiniam pinigų išgavime, įvairiausių nužudymuos ir t. t. Besijaučias čia tikru karaliumi, žudynių mene iškilęs aukščiausiai virš kitų, jis nepakenčia, kai Chicago's šiaurėje atsiranda kitas — George ("Bugs") Moran su savo gauja. Vasario 14 d. Caponės vyrai, apsirėnę policininkais, užpuola Moran garą ir sušaudo visus gaujos narius, tik ne patį Moran, neatvykusį garažan laiku. Publika pasipiktinusi. Nuo tos dienos jau prasideda Caponės smukimas.

Klasė yra tiesiog pilna naujų Anglijos talentų: Suzy Kendall (mokytoja), Judy Geeson, Christopher Chittell, Christian Roberts ir kt.

Poitier dar vis seka tuo pačiu taktu, jis tikrai reprezentuoja savo rasės aukščiausius standartus. Ar kas galėtų jį už tai papiekti? Gaila, kad jis tik maža turi savo pasekėjų gyvenime, tada gal nei tokių problemų nebūtų.

Filme mėginama sumaišyti realizmą su idealizmu į labai nepastovų mišinį.

Kai kurios scenos, pvz. fotografijose parodytas muziejaus lankymas, labai jau statiškas, kaip ir pats albumas. Tačiau ir patys silpniausi momentai išgelbstimi Poitier, kuris įsigilina į savo rolę su subtiliausia šiluma. Ir tokiam, palyginti, neįtikimame perauklėjime Poitier

Rašytoja Lazdynų Pelėda (Sofija Pšibiliauskaitė-IVanauskaitė) nuo kurios gimimo rugsėjo 16 suėjo 100 metų.

nuo tada pradėdama valyti Chicago's nuo padugnių.

Robards Caponės rolėje tik vidutiniškai vykęs. Savo brožišais jis nepanašus neapolietį Capone. Jau daug geresnis yra Moran — Ralph Meeker.

Dėl savo žiaurios realumo, brutalaus atvaizdavimo, siaubingai kruvinių scenų filmas tinka tik suaugusiems.

St. S.

Algirdo Grigaičio abstrakčios fotografijos paroda spalio 1 d. atidaroma Altman Camera krautuvėje, 129 N. Wabash Ave., Chicagoje.

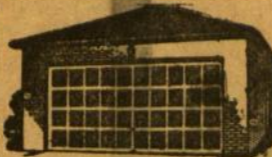
ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpaušyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginai 7-7258 59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

KULTŪRINĖ KRONIKA

100 metų nuo Lazdynų Pelėdos (Sofijos Pšibiliauskaitės-IVanauskaitės) gimimo. Beveik neįtikėtina, kad štai jau pradėdame minėti įvairias šimtmetines sukaktis mūsų rašytojų, kurie savo kūryba ir gyvuoju. Visuomenės kontaktai yra dar šio 20 amžiaus dalis. Tokia ir Lazdynų Pelėda, kurios gim. šimtmetis suėjo š. m. rugsėjo 16 d. Pati rašytoja mirė 1926 m. Šiauliuose. Kaip žinome, Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu rašė dvi seserys: Sofija ir Marija. Tačiau Marija pati rašė daugiausia lenkiškai, o jos rankraščius lietuvių kabon vertė ir lygino vyresnioji sesuo Sofija, kurios g. m. dieno šimtmetį dabar ir minime.

Lazdynų Pelėda priklauso tam žymiam mūsų moterų rašytojų būriui, kuris praturtino lietuvių grožinę literatūrą anais, pakeliui į laisvę dešimtmečiais. Tai buvo: Zemaitė, Satrijos Ragana, G. Petkevičaitė-Bitė ir Lazdynų Pelėda.

Savo raštuose Lazdynų Pelėda mėgsta vaizduoti ano meto kaimo ir dvaro santykius, smerkdama dvarą ir stovėdama vaistiečių pusėje, tačiau jos kūryboje netrūksta ir miestietiško motyvo, visur piešiant pilkojo ir vargą kenčiančio žmogaus gyvenimą. Pradžioje linkusi į socializmą, vėliau grįžo prie tautoje įsišaknijusių religinių tradicijų. Labiausiai žinoma jos kūryba yra apysaka "Klaida" ir apsakymai "Ir pražuvo kaip sapnas," "Stebuklingoji tošėlė", "Motulė paviliojo", "Tė senelio Juozo pasakojimų ir kt. Nepriklausomoje Lietuvoje jos ir sesers Marijos raštai buvo atspausdinti penkiuose tomuose. Sov'etinėje okupacijoje 1954-55 m. išleisti septyni tomai.

Algimanto Kežio nuotraukų knyga "photographs / Algimantas Kežys, S.J.", išleista 1966 m. Lojolos universiteto Chicagoje, labai teigiamai recenzavo "New York Times" savo kultūrinuose puslapiuose rugsėjo 10 d. laidoje.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Grubauskas Executive Secretary

4 3/4% ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5% ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Mes mokame **4 3/4%** ant visų sutaupų per annum

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

COLLEGIATE MFG. CO
in Ames, Iowa
offers excellent immediate opportunities for

SILK SCREEN SUPERVISOR
Must be familiar with silk screen applications on garments, felt, textile materials and plastics. Knowledge of paints and dyes and mechanical equipment essential. This is a large scale operation for nationally distributed products. Excellent future. Expanding. — Also

SEWING SUPERVISOR
To manage 75 operators. Must be familiar with chain and lockstitch machines. Sewing, principally felt and plush, some jackets and miscellaneous items. Excellent future, expanding, old established company. Pleasant Iowa University city.

Wire or write complete resume in strict confidence to:
Mr. R. G. HAYNES, including experience and salary.

ENGINEERS — ENGINEERS
MECHANICAL ENGINEERS
with heavy machinery design experience needed. Full project responsibilities including calculations, layout and checking.

STRUCTURAL ENGINEERS
with heavy equipment experience. Must be able to work independently on all phases of structural design. Applicant should be familiar with AISC Standards.
Liberal company benefits with an expanding materials handling equipment manufacturer.

Submit complete resume including salary, history, to:
THE ALLIANCE MACHINE CO.
900 Rue Royale NEW ORLEANS, La. 70116
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

METROPOLIS-RESTORANAS
6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavaišinti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki 11 val. vakarų. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 val. d. iki 10 val. vakarų. Visi prašymai atsilankyti.

Savininkai **PETRAS IR ANTONINA KAURAI**

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiulį pasirinkimą visų modernių mašynų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. Seeley 3-4711

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val., antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. Sekmadienį atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividentai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį uždaryta

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER
(šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, ir visų kitų firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame prietaisus mašinoms ir siuvimo. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pirtaikome pagal skoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir netoliese. Parduodame ir taisome daiktus siuvimui, įvairių gamybių.

H & B DISTRIBUTING CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ir remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

KALĖDINĖS DOVANOS
pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius LIETUVOJĖ, jei siūsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą.

Per mus galite užsisakyti ypatingas dovanas — automobilius, motociklus, šaldytuvus, televizorius ir kitokių daiktus bei maisto produktus.

Reikalaukite naujus katalogus bei maitų sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau virš 20 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo giminačius, tai mūsų skyrius. — **GORDON TRAVEL SERVICE, INC.** — sutvarkys Jums kelionės reikalus be jokių rūpesčių.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS, DAR SUSPESIMĖ PAGAMINTI PAVASARIO SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

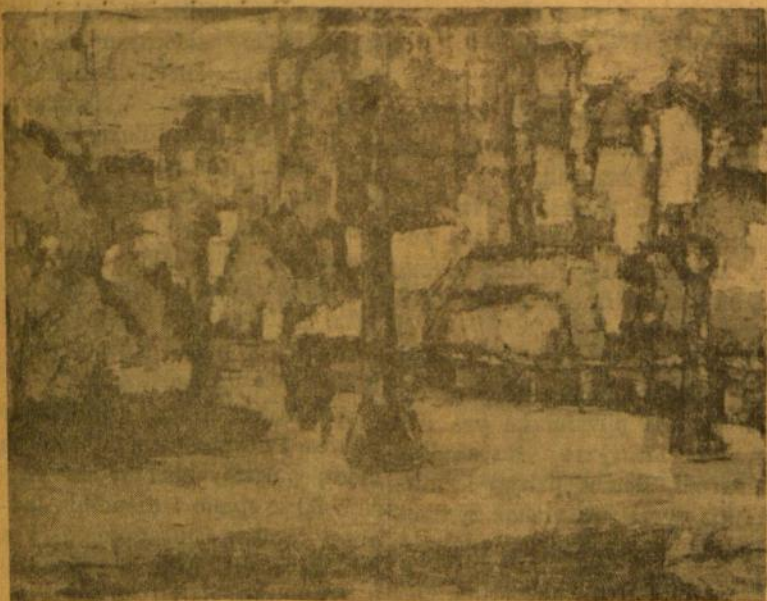
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, tafeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekmadienį 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadienį uždaryta
Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernia's alkštėje.

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

Jadvyga Paukštienė

Chicagos centras (aliejus)

Kultūrinė Kronika

• Dailininko Pauliaus Augiaus monografijos pristatymas — akademija įvyks šį sekmadienį (rugsėjo 24) 3 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje. Iškilnėje P. Augių ir jo kūrybą aptars svėčias iš Kanados dail. Telesforas Valius. P. Augiaus iliustruota pasaka "Eglė, žalčių karalienė, atkurta eilėmis Salomėjos Neries, deldamuo aktorė Zita Kėvalaitytė-Visockienė, aktorius L. Barauskas skaitys taipgi Augiaus iliustruotas M. Valančiaus "Zemaičių vestuves". Rengiant šią Pauliaus Augiaus monografijos pristatymo šventę, talkina ateitininkų meno draugija Šatrija: rašytojas Česlovas Grincevičius praves pačią akademiją, Aldona Šimaitienė paskaitys ištraukas iš dailininko laiškų.

Patį pristatomoji monografija visa savo apimtį ir techniku apipavidalinimu yra tikrai išskirtinė lietuviškosios dailės kelyje. Joje sukaupta visa žymioji Pauliaus Augiaus grafika, o dail. A. Kurausko parašytasis įvadas yra ne vien talklus Augiaus kūrybos įvertinimas, bet ir visos nepriklausomybės laikotarpio mūsų meno raidos aptarimas.

• Šį savaitgalį, telšiečiams Chicagoje minint Telšių vyskupo M. Valančiaus vardo valstybinės gimnazijos 50 metų sukaktį, Jaunimo centre vyksta keturių telšiečių dailininkų darbų paroda. Išstatyta darbai: Pauliaus Augiaus, Telesforo Valiaus, S. Sidabro ir P. Jurkaus. Paroda šeštadienį (šiandien) atdara nuo 1-5 val popiet ir sekmadienį nuo 12-6 val. p. p.

• Stepo Zobarsko vadovaujama Manyland Books leidykla netrukus pradeda spausdinti Jurgio Gliaudos romaną "The Sonata of Icarus" (Ikaro sonata). Šiai anglų kalbon išverstai knygai labai įdomų įvadą parašė prof. Charles Angoff. Pranas Lapė, žinomas lietuvių ir amerikiečių visuomenėje dailininkas, rūpinasi meniniu Jurgio Gliaudos romano apipavidalinimu. Knygoje bus įdėtos ir M. K. Čiurlionio kūrinių reprodukcijos.

Tos pačios Manyland Books leidyklos leidžiama prof. Raphael Sealey knyga "Essays in Greek Politics" jau atspausdinta ir atiduota rišykliui.

• Jakubonio Leninas "išėjo pasivaikšėti". Daugiau kaip metus skulptorius Gediminas Jokubonis (Pirčiūpyje pastatytos Motinos autorius) dirbo Lenino statulą, skirtą Kremliuje statyti paminklo konkursui. Konkurse tinkamesniu pripažintas ruso (ar gudo) Pinčiuko Leninas. Jokubonio Leninas padarytas gerai, bet Kremliuje statyti jo nenorėjo, kadangi rodomas "išėjęs pasivaikšėti". Žiūrovui siūloma mintis, jog gal tai reikiama, kad ir iš viso išėjęs...

Konkurso rengėjai tačiau ir Jokubonio Leniną nupirko ir stato jį viename Maskvos priemiestyje. (E.)

• Grafiškai Mečiui Bulakai š. m. rugsėjo 12 d. suėjo 60 metų. Sukaktuvinkas priklauso kūrybingai mūsų grafikų kartai, subrendusiai dar nepriklausomos Lietuvos antrajame dešimtmety. Grafiškas susilaukė visuotinio pripažinimo, kada anais metais, iliustruodamas Jono Bilūno "Liūdna pasaką", sukūrė puikius medžio ražinius. Šios Bilūno iliustracijos ir lig šiol pasiliko pačių meistriskiausių dailininko kūrybos pavyzdžiu. Apilamai, M. Bulakos grafika, kaip ir kitų jo bendraamžių, yra atremta į giliausius lietuvių liaudies meno pagrindus, nuo kurių neatšokus ir pati jausniausioji mūsų grafikų karta, atėjusi gyvenimui jau pokariniiais dešimtmečiais, kuriai įtakos yra turėjęs kaip tik pats sukaktuvinkas, pokario metais profesoriaudamas Vilniaus Dailės akademijs. Pastaruoju metu M. Bulaka kaupiasi naujam užmojiui, ruošiasi sukurti iliustracijų ciklą Donelaičio "Metams".

• Vilko pirmininkas ragina lietuvius tapti akademikų tauta. — Lietuviai, nesigėdinkim ko plačiausiai rodytis savo kultūriniais sugebėjimais. — Tokia buvo viena iš pagrindinių Vilko pirmininko dr. J. K. Valiūno minčių, pasakytų jo kalboj Montreolio universiteto salėje, Kanados Lietuvių Dienos iškilnėse.

• Krikščioniškoji mintis tarptautiniame slavų istorijos kongrese. Trys šimtai slavistikos mokslininkų rugsėjo mėn. Salzburgo (Austrijoje) dalyvavo ant rajame tarptautiniame slavų istorijos kongrese. Bendroji studijų tema buvo "Pagoniškieji ir krikščioniškieji slavai". Kongreso prezidentais buvo išrinkti Varšuvos universiteto prof. Witold Hensel ir Regensburgo vysk. Rudolf Graber.

Salzburgo universiteto rekt. prof. Marcie, atidarydamas kongresą, tarp kita ko pažymėjo, kad "pasaulinė kultūra", į kurią šiandien krypsta visų tautų pastangos, gali būti sukurta tik ant bendros "pasaulinės moralės". Tos "pasaulinės moralės" pagrindas, nors daugelis ir nenorėtų pripažinti, yra krikščionybė. Faktas lieka faktas, — kalbėjo prof. Marcie, — kad pasaulis iš pačių savo gelmių nejudomis krikščionėja. Tai toks krikščionėjimas, kokio istorija dar niekuomet nėra mačiusi, nei pramačiusi. Pagrindinės didžiosios bendrosios visos žmonijos vertybės, kurios iškyla šiame procese, yra iš pačios savo esmės krikščioniškos vertybės.

Sv. Mišias kongreso dalyviams slavų kalba Salzburgo katedroje aukojo Jugoslavijos kardinolas Seper. Ta proga pasakyta pamoksle Regensburgo vyskupas Graber išreiškė linkėjimą, kad popiežiaus Pauliaus VI ir patriarko Atenagoro pradėtas "meilės dialogas" pereitų į "mokslo dialogą" ir atneštų konkrečių vaisių. Austrijos valstybės kancleris Josef Klaus savo paskaitoje iškilmingo posėdžio metu iškėlė austrų tautos tarpininkaujantį vaidmenį tarp Rytų ir Vakarų. Būdamas neutralus kraštas, — pažymėjo dr. Klaus, — Austrija kai kuriems kraštams gali duoti konkretų visų asmens laisvių, ypač religinės, organizacinės ir spaudos laisvės, pavyzdį.

Tokį paskatinimą ištarti, sakė mūsų, palyginti, nedaug tepriškaičiuojama, tai kaip tik todėl ir svarbu, kad jaunoji karta iškilnė ne tik lietuviškai susipratusi, bet ir kiek tik įmanoma geriau išsimokslinusi. (E.)

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstų
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

SKELEBKITĖS "DRAUGE".

You'll leave your heart at the **DIAMOND HEAV** RESTAURANT AND LOUNGE

SOTOS UŽKANDŽIAI
Karta įėjus vidun, jūsų širdys nusikraudins jus į niekad nepamirštamą tropikinį Pietų Pacifiko grožį. Pasidžiaukite puikiais tropikiniais ar amerikoniškais kulinarijos gamalais, atydžiu patarnavimu ir elegantišku patogumu.

San Mitchell Hostess
ON SOUTHWEST HWY. JUST WEST OF THE MARZIE, 70th STREET INTERSECTION
for reservations call 925-3678

Private Rooms for Group Parties and Couples

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 blocai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDen 4-5800

Jauk' atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas

VESTUVEMS IR BANKETAMS YRA PRIVATŲ KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad ir šventad nuo 1:00 val po pietų

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETUS
\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto; penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsivesti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

SEARS
HERITAGE MEMORIALS
ANTKAPIAI IR PAMINKLAI
yra pilnai garantuoti
Sears, Roebuck and Co

FATHER
LEON KOWALSKI
1890 — 1966

KAINOS nuo \$74.95; į tą kainą įeina pristatymas ir padėjimas ant kapo. Kapinių mokesčiai atskirai.

SUTAUPOTE • APTARNAVIMAS • PATENKINTI
6153 South Western Ave. Tel. HEmlock 4-4800
THOMAS J. KEARNS, vedėjas.

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 West 63rd Street, Chicago
Telef. PProspect 8-0833 RProspect 8-0834

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO **M. NELSON** SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 SO HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL., Tel. — 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

LIETUVAITĖ ŠOKĖJA

Pasaulinėje parodoje Expo 67 Montrealyje, Kanadoje, kartu su kitom septyniom šokėjom iš Vo kietijos atvyko ir lietuvaitė **Brigita Lenz**. Jos gražiai pasirodė programoj su Medau sistemos šokiais.

Brigita, nors gimusi Greiz, Tiuringijoje, ir jos tėvas yra vokietis Guenther Lenz, bet iš motinos pusės ji yra lietuviško kraujo. Jos mama yra Salomėja Skrinkskaitė, o močiutė — gerai čikagiečiams pažįstama Petronėlė Skrinkskienė.

Salomėja Skrinkskaitė, pati pamėgusi Medau metodą, mokėjo perduoti ir dukteriai tą savo pamėgimą. Salomėja, jaunutė baigusi Kūno Kultūros Rūmų kursus, 1936 m. išvykusi į olimpiadą Švedijoje, susižavėjo Medau šokiais. Lankiusi vasaros kursus Breslau ir juos baigusi, dėstė D. Nasvytės, o vėliau Kėdainių gimnazijoje Medau sistematą.

Gamtos mergaitė

Progai pasitaikius, Zemelių namuose teko sutikti jos dukterį Brigitą. Mergaitė apdovano ta gražiu naujumu, o manan giją bei meilią asmenybę greičiausiai pati išsiugdė ar pradžia iš tėvų paveldėjo. Miela ją stebėti, kaip tikrą lauko gelę, nepalietę nieko dirbtinio. Kosmetikos nė lašelio. Veideliai nepažįsta pudros ir dega natūraliu saulės nuspalvintu sveikatin gumu, lūpos — nežinančios pieš tuko, šypsosi jaunystės skaidrumu. Plaukai, niekad nematę susukimo prietaisų, krenta natūraliom garbanom, stambiom kuoklės tēm ant pečių — tikras moteriškumo paveikslas. Dideles akys la bausiai išduoda lietuviškumą — spindi pasitikimiu atvirumu. Kaip atrodo, taip ir elgiasi. Pasiūlyto alkoholio nė lašo neima. Be gražios lietuviškos kalbos, dar kalba vokiškai, prancūziškai, angliškai ir ispaniškai. Pas kūtines keturias kalbas dėsto jos tėvas vokiečių gimnazijoje Stuttgarte, o motina ten pat dėsto gimnastiką.

Brigita, gimusi karo metu, lig šiol gerokai pasiblaškę ir po pasaulį. 1956 m. išvyko į Bogotą, Kolumbiją, kur tėvas dėstė 5 metus — gimnazijoje. Vėliau grįžo Stuttgartan, Vokietijon. Brigita nuolatos susitinka su lietuvių jaunimu. Dallyvavo studentų lietuvių suvažiavimuose ir buvo ten jaunimo vadovė. Baigusi gimnaziją, pasuko į valstybiniai pripažintą Medau mokyklą. Norėjusi studijuoti kalbas, bet savo mamytės dėka susidomėjo šoku.

Dėsto amerikiečių kolegijoje

Iš pasaulinės parodos Brigita pasuko į JAV. Clevelande aplankė dėdę dr. Juozą Skrinkną, Arizonoje motinos draugę Gražiną Vokietaitę-Amonienę ir apsisusto Chicagoje pas savo tetą Šmulkštienę. Labai nuoširdžios Gertrudos Gallūtės-Zemės liėnės pastangomis (dėstančios vokiečių k. ir gimnastiką North Parker kolegijoje ir buvusios irgi Medau mokykloje) Brigita gavo dėstyti Medau metodą per vasarą North Parker kolegijoje. Zemelinė čia parodė nuostabių lietuvišką nuosirdumą, valšin gumą bei draugiškumą. Tuo metu, kai jos vyras sirgo sunkiausiai ir pergyveno krizę, ji globėjo tą mergaitę kaip savo dukterį. Maloni atmosfera jaugtėsi jos stiklo skaidrumo švarriame name. Jei duktė Birutė tik kokį menką žodelį įterpdavo angliškai, kalbėdama puikiai lietuviškai, mama tą paauglę mergaitę tuoj pataisydavo pastaba, kad kalbėtų tik lietuviškai.

Kas yra Medau sistema?

Pagrindiniai sistemos pagelbininkai yra įrankiai: sviedinys, ratas, kotelės ir tamburinas, kurie padeda išbaigti judesį. Kada judesys išbaigtas — pagelbiniai įrankiai gali būti padėti į šalį. Medau pradžia buvusi 1922 m. Hinrich Medau, gimnastikos mokytojas, ir jo žmona Senta dar ir dabar abu dėsto šią sistemą ir turi per 100 ar daugiau mokinių. Po 2½ metų studijų jie duoda mokiniams diplomą. Šio metodo svarbiausias tikslas yra sveikata, graži laikysena, kultivuotas, tikslingas ir prasmingas bei graciogas judesys.

Šis metodas gerai jau buvo žinomas ir Lietuvoje. Deja, mažiausiai jis yra žinomas Amerikoje. Ir Medau mokykloje tėra tik viena amerikietė mokinė. Net iš Meksikos ir Pietų Amerikos atvažiuoja, taipgi iš Afrikos, Kanados atvykusiems Medau dėstė šį kursą.

Gimnastikos amžius

Pagrindas čia yra organinė gimnastika. Kvėpavimas yra pagrindinis jungiamasis veiksnys. Kvėpavimu pratimas prasideda ir juo baigiasi. Mokiniai čia gali būti nuo 3 m. ligi pat senatvės. Iki 10 metų berniukai ir mergaitės moko si kartu, vėliau atskirai. Jei yra kokios nors rungtynės, tai ne prieš viens kitą, bet vienas su kitu. Anot Medau, vyrai tinka sportui, moterys — gimnastikai.

Naujausioje Medau sistemos knygoje "Moderne Gymnastik lehrweise medau" Hinrich Medau, yra daug ir Brigitos nuotraukų.

Ateityje Brigita mano mokytojauti Vokietijoje ar Šveicarijoje — dėstyti Medau metodą. Sėkmės mūsų Brigitai.

St. S.

Konstancija Brazdylė, diplomuota architektė, aukštuosius architektūros mokslus magistrės laipsniu baigusi "Massachusetts Institute of Technology" 1966 metais. Šiuo metu architektė sėkmingai dirba savo profesijoje. Vienas iš pastarųjų laikų jos atliktų darbų yra Rochesterio universiteto biologijos ir chemijos mokslams skirtųjų pastatų kompleksas. Konstancija yra sesuo jauno ir žinomo skulptoriaus Antano Brazdžio, profesoriaujančio meno akademijoj, Anglijoj. Tėvelia gyvena Chicagoje, ponla L. Brazdienė yra kūrybinga ir nepaįstanti lietuvių tautinių šokių instruktorė.

MODELIUOTOJOS PATARIMAI

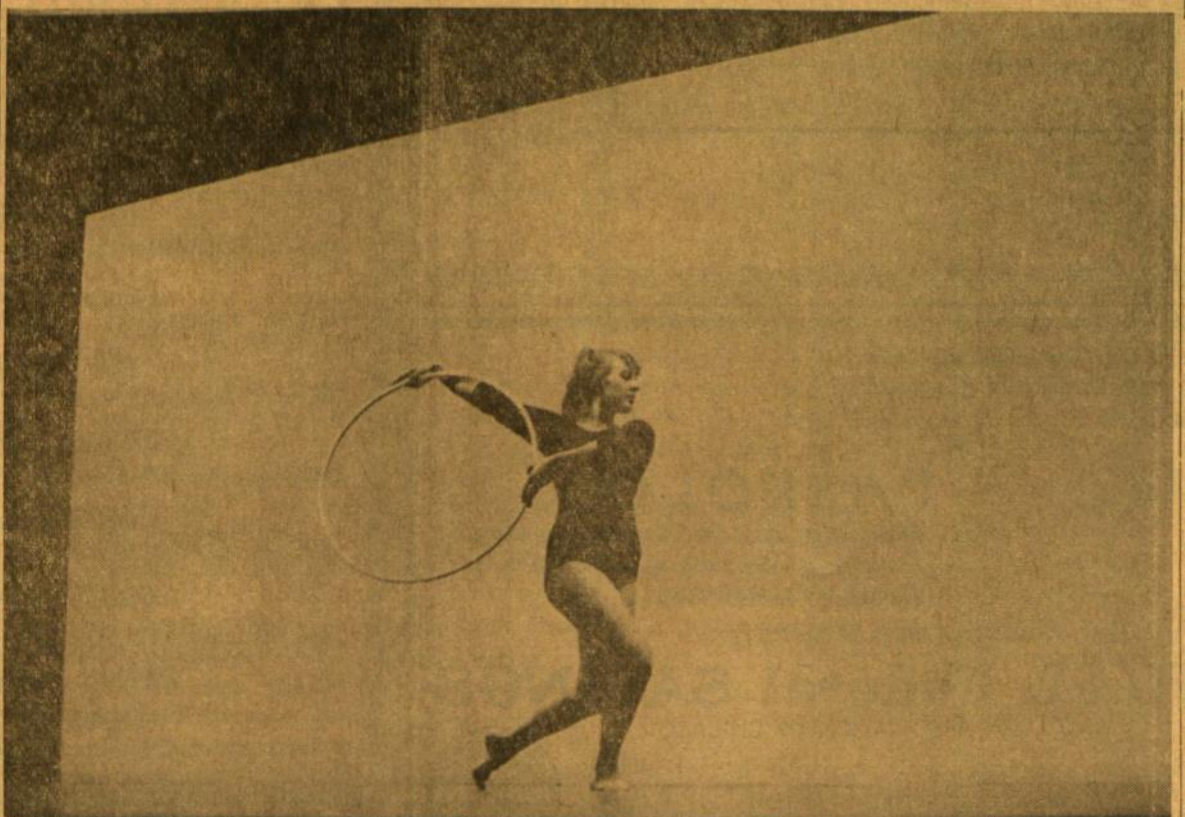
Viena mūsų modeliutojų, iškilusi aukštai amerikiečių tarpe, skaitydama paskaitą moterims, gerai patarė, kaip rengtis elegantiškai. Neminėsime čia jos pavardės, nes ji taip pageidavo. Štai keletas patarimų pastabų.

Perdaug aptemptas rūbas nė kad nebus elegantiškas. Kas seksiška — nėra elegantiška. Priedus prie rūbo visad reikia pritaikyti su skoniu. Nepartina batų ir pinigines spalvą derinti prie suknelės, eilutės (kostiumo) ar apsiausto lygiai tos pačios spalvos. Sugaištama daug laiko, o efektas — menkas. Atrodo, lyg moteris būtų ištraukta iš dažų puodo — viskas tos pačios spalvos.

Pilnapadžiai batai, taip mėgiami mūsų lietuvių, niekad nėra nei gražūs, nei elegantiški. Karo metu buvo griebtasi juos gaminti taupumo sumetimais. Ilgos rankovės moterį žemina, ne aukština. Taipgi per ilgi sijonai mažina — žemina, ne aukština. Apyrankės niekad nedėvimos ant pirštinių. Tai reiškia prastą skonį. Jei karalienė Elzbieta II tai daro, tai visai kita's sumetimais. Jai čia reikia reklamuoti savo "valstybės papuošalus".

Brigita Lenz

Brigita Lenz šoka su lanku.

(Lietuvių foto archyvas)

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Stasė Petersonienė** organizuoja vaikų laikraštelį "Eg-lutei" parengimą. Spalio 29 d. girdėsime lietuvišką "Sound of Music". Programą atliks dainuojanti žymantų šeima — motina su aštuoniais vaikais.
★ **Aldona Augustinavičienė** atvažiuoja iš Clevelando ir skaitys paskaitą "Gyvenimo džiaugsmas pagal vyskupą Fulton Sheen". Paskaita įvyks rugsėjo 23 d. 6 val. vak. Marquette Parko parapijos salėje. Prelegentė visados kalba pagaunančiai ir įdomiai. Visi kviečiami atsilankyti.

★ **Danutė Lipčiūtė-Augienė** išleido savo vyro dail. Pauliaus Augiaus monografiją. Knygos pristatymas įvyksta sekmadienį, rytoj, 3 val. p. p. Jaunimo centre. Aktorė **Zita Kevalaitė-Visockienė** deklamuos S. Nėries eiluoatą "pasaką "Eglė, žalčių karalienė". Satrijietė **Aldona Šimaitienė** skaitys ištraukas iš laišku.

★ **Faustina Manelienė** grįžo Chicagon iš Europos, kur ji keiliavo po įvairius kraštus su savo sūnumi dr. Juozu Maneliu. Aplankė Frankfurtą, Dierburgą ir Vasario 16 gimnaziją Vo-

kietijoje, Lisaboną, Fatimą, Madridą, Toledo, Barceloną, Heidelbergą ir Briuselį.

★ **Regina Budrienė** lankėsi Chicagoje ir svečiavosi pas sūnų Algį ir brolių Antaną Kašumotina su šeima. Dabar grįžo atgal į New Yorką.

★ **Lojolos universiteto medicinos fakulteto moterų pagalbinio vieneto pirmininke** yra lietuvaitė **Marijona Navakaitė-Manfredi**, šiemet naujai išrinkta. Jos vyras yra vienas žymiausių Chicago psichiatrų gydytojų, o ji pati yra galestingoji sesuo, puikiai kalbanti lietuviškai. Josios sesuo yra Ona Atkočiūnienė, dantisto dr. Petro Atkočiūno žmona, buv. Lietuvos gydytojų Illinois moterų pagelb. vieneto pirm. Minimas vienetas yra labai stiprus savo socialine veikla. Siemet yra užsibrėžęs surinkti Stritch medicinos mokyklai mažiausiai apie 100.000 dol.

★ **Seselė Margarita**, Putnamo seselį Montrealio skyriaus vyresnioji, turėjo tikrą darbymetį Darbo dienos savaitgalyje. Neuztėko, kad pas seselės apsisusto daugiau kaip 24 asm. su vaikais, užpildydami ne tik vi-

Londonetės stebi laisvųjų lietuvių pasirodymą Expo 67 parodoje. Londono, Kanadoje, jaunimo meno ansamblio "Baltija" vadovė D. Čiarnauskienė (kairėje), Lydija Keraitė ir Marytė Danilionaitė, užpakaly Angėlė Naruševičiūtė. Vėliau jos pačios dalyvavo programoje. Nuotr. St. S.

Mirštas amerikietis vyriškis — lengvo gyvenimo išdava

Kiekviena moteris yra susižilios senatvės sulaukimo am-rūpinusi savo vyro sveikata. Pašlis šeimos, galvos sveikata — sugrius ir visas šeimos gyvenimas. Todėl kiekviena žmona labiau rūpinasi savo vyro sveikata, nei pati savimi. O Amerikoje dažnai kartojama, kad vyrų fiziniai yra silpnesni už moteris, todėl ir miršta jų taip kur kas daugiau.

Šiomis dienomis vienas Harvardo universiteto ekspertas pareiškė spaudoje, kad lengvas gyvenimas paliko amerikietį vyrį kį "absoliučiai vargingoje" fizinėje padėtyje.

Prof. Jean Mayer priskiria "baisų mirtingumą skaičių" nuo širdies ligos per daug mažam mankštinimuisi.

"Jau priešio prie to, kad nepajudinamas joks muskulas", pastebėjo jis, kritikuodamas modernišką gyvenimo būdą.

Sis žymusis dietetininkas, dalyvavęs Chicagoje 50-oje metinėje dietetinių konferencijoje, pasakė, kad, nors žmonės valgo mažiau negu 1900 m., tačiau sėdėjimas prie rašomojo stalo ne-reikalauja daug energijos. Maistas virsta riebalais, o šie sudaro pavojų širdies atakai.

Mayer palygino amerikiečių vyrus su gyvuliais, kurie maitinami, kad būtų riebiūs, o paskiau papiaunami.

J's kaltino ir automobilius, kurie nukirto žmogaus fizinį aktyvumą "beveik iki nulio". O žmonės nebevaikšto miesto gatvėmis, nes tie m'estai yra perdaug "biaurūs" — nėra kuo žavėtis vaikščiojant pėsčiam.

Nors JAV išleidžia keturis kartus daugiau sveikatos reikalams, negu 1949 m., maitinimosi ekspertas sako, kad vyrams

žilos senatvės sulaukimo am-žius nukrito nuo 11-tos vietos į 37-tą.

Be fizinio neaktyvumo, Mayer mano, kad sekančios priežastys dar turi didelės reikšmės širdies ligoms: riebių valgių valgymas, per didelis svoris, per didelis rūkymas bei kavos gėrimas ir per trumpas miegas.

Mayer, kuris pats lipa laiptais į šeštą aukštą, užuot naudotis keltuvu, pasiūlo šiuos sveikatos patarimus amerikiečiams vyrams:

1. Valgyk daugiau žuvies, o sumažink davinį mėsos, pieno, kiaušinių ir sviesto.

2. Naudokis daugiau visokiau siu aktyvumu mažiausiose dalykuose. Pvz. nesinaudok vežimėliu sau ar savo įrankiams golfo lauke. Neįsivesk antro telefono savo bute, kad būtų progos pavaikštinėti.

Seselė Margarita, Putnamo seselį vyresnioji Montrealyje, Kanadoje, stovi, negavusi vietos atsisėsti perpildytoje auditorijoje, Lietuvių dienoje laisvųjų lietuvių pasirodyme Expo 67 parodoje. Šalia jos kairėje seselė Emanuelė. Nuotr. St. S.

sus svečių kambarius, bet ir vaikų darželio klases, ir dar vis stengėsi visokiaisiais būdais padėti atvykusiems. Atvažiuoju-siems į Lietuvį dieną nurodė ir surado kitur nakvynes, davė įvairiausias informacijas, pasi-metusius su saviškiais parodos kamšatyje padėdavo susirasti. Visi liko didžiai patenkinti se-selės Margaritos nepaprasta energija ir pasišventimu padė-ti saviems tautiečiams.

★ **Aktorė Julija Cijūnėlėnė** praves Putnamo seselių rėmėjų madų parodą, kuri įvyks rug-sėjo 30 ir spalio 1 dienomis Jaunimo centre, Chicagoje. Ji yra pati paruošusi 1-ąją parodos da-lij. Tai mūsų laikų moterų nu-eitas kelias apsiirengimui. Pradės nuo močiūčių laikų, paskui seks naujųjų ateivių atvykimas "auk so kraštan". Vėliau jau šių čia apsiipratimas — visokių darbų išmokimas ir rūbų pritaikymas. Ir "mini" sijonas neišvengs pa-minėjimo. Pagaliau, mūsų po-nių vykimas į balius ir mūsų dukraičių būsima kelionė į mė-nulį. Parašyta humoristinėje formoje ir rūbai pritaikyti kiek vienam laikotarpiui.

★ **Monika Kripkauskienė, dail. Nijolė Banienė ir Marija Meškauskaitė-Gaižutienė** sukūrė rūbus, kurie bus demonstruo jami mūsų ponių ir panelių Put-namo seselių rėmėjų madų pa-rodijoje.

★ **Senojo pasaulio Lietuvių tautinis festivalis** (Old World Lithuanian Folk Festival, kaip patys amerikiečiai pavadinu) praėjo su didžiausiu pasisekimu lietuvių naudai Ford City Chi-cagoje, kur po vienu stogu yra 83 parduotuvės. Gal gražiausiai iš visų pasirodė skautai ir skau-tės su savo rankdarbiais, tauto-daile, gintaro išdirbiniais ir t. t. Lietuviškieji pasirodymai pra-ėjo su didžiausiu pasisekimu.

★ **Lietuvos Dukterų draugija** sekdamas savo šūkį "Pagalbi ranka vargstančiam", vėl sten-giasi sukaupti lėšų vargstan-čiam tautiečiui. Spalio 14 ru-šia rudens koncertą-balių su stipria menine programa, kurią praves aktorė **Julija Cijūnėlė-nė**. Solistė **Daiva Mongirdaitė** ir sol. Stefan Wicik padainuos, akompanuojant komp. Dariui Lapinskiui. Bus pačių narių pa-ruoštos turtingos vaišės ir šo-kiiai.

3. Rūkyk pypkę ar cigarus vietoje cigarečių, nes viena dė-žutė cigarečių į dieną "lygu 90 svarų pridėto svorio".

Atsilepdamas apie naujai iš-rastus vaistus ir viltį pagydyti širdies ligas, Mayer pasakė: "Negali pakeisti to, ką paken-čia gyvenimo būdas bei papro-čiai, paimdamas 3 piliules į die-nį".

Tuo tarpu, kai storuliai ame-ri ciečiai barami, dietininkų kon-fencijoje buvo priminta, jog pažal Jungt. Tautų oficialų raštą didžioji dauguma pasaulio — 3-4 bilijonai gyventojų stokoja tinkamo maisto.

— Iš 27 mil. dirbančiųjų Ame-rikos moterų 17 mil. yra nete-kėjusios arba bevaikės.